AVENTURA
ROMANE DE ACȚIUNE ȘI PASIUNE

115

PRINȚESA TARAKANOVA

ROMAN ISTORIC
DE
A. LANG și R. LEHMANN

NUMĂR
SPECIAL
DE PAȘTI

SIRIN

„ A V E N T U R A ”
Romane de acţiune şi pasiune

A. LANG & R. LEHMANN

PRINŢESA TARAKANOVA

Traducere de
IOACHIM PALLADE

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI.....3
I.....3
II.....12
III.....17
IV.....21
PARTEA DOUA.....25
I.....25
II.....30
III.....34
IV.....40
PARTEA TREIA.....43
I.....43
II.....49
III.....51
IV.....55
V.....61
PARTEA PATRA.....65
I.....65
II.....70
III.....75
IV.....77
V.....80
VI.....86
VII.....91
VII.....94
IX.....96

PARTEA ÎNTÂI

I.

Călăreţul dădu pinteni calului şi-l îmbie: „Aleargă, căluţule, aleargă până nu mai poţi. Trebuie s-ajung până nu se înnoptează la castelul Dombrovo”. Şi buiestraşul, alb de spumă, începu să alerge şi mai repede ca înainte, ca şi cum ar fi înţeles. Călăreţul, înfăşurat într-o manta de culoare închisă, cu pletele în vânt, privea cu nelinişte cerul, Toamna, noaptea se lasă repede. Erau mai multe ceasuri de când pornise călăreţul din Sf. Petersburg şi gonea fără odihnă spre satul Czor, situat la mijlocul drumului între capitala imperiului şi Novgorod.

Într-un sat, cavalerul se opri, sări din şea şi se uită la cal.

— Sărac de tine, rău mai eşti deşelat; numai bunul Dumnezeu te mai ţine în picioare. Dar nu vreau să te dau gata. Te las aici şi te iau mâine. Hei, ţopârlanilor!

Nu răspunse nimeni. În bordeiele lor dărăpănate, ţăranii ruşi se pregăteau de cină. Drumul mare era pustiu.

Călăreţul bătu furios la uşa primei colibe,

— Deschideţi, fără zăbavă!

Un ţăran deschise după oarecare şovăială uşa. Ofiţerul îl arse cu cravaşa peste faţă. Omul, năucit, se aruncă la pământ.

— Nemernicule, îţi permiţi să iei pe ofiţerii din garda imperială drept tâlhari de drumul mare? Du-te repede la starostele satului şi spune-i să-mi facă rost de un cal iute şi odihnit şi să aibă grijă de al meu!

— Da, batiuşka. Am plecat. Binevoieşte să intri, batiuşka!

Ofiţerul intră morocănos. Un grup de ţărani aşezaţi pe laviţe, într-o odăiţă umilă cu pământ bătătorit pe jos, se ridică îndată în picioare.

— De mâncare şi de băut!

O femeie tânără şi iute se aruncă la picioarele oaspelui.

— Suntem săraci lipiţi pământului, Luminăţia Voastră. Mama, tata şi fraţii mei mănâncă odată la câteva zile.

— Nu se prea vede pe tine. Eşti grasă. Găseşte-mi un pahar de vodka şi un codru de pâine şi are să-mi fie de ajuns.

— Mulţumesc, boierule.

— Şi nu vă sinchisiţi de mine,

I se adusese o laviţă. Ei o împinse la o parte şi se lăsă să cadă pe rămăşiţele unui culcuş de paie. Tânăra femeie îi zâmbea amabil.

— Îndată îţi aduce mama de mâncare, boierule ofiţer. Dar, ce văd, plângi, batiuşka?

Ofiţerul se înfioră fără să răspundă. Într-adevăr, plângea, cu faţa în mâini, spre marea mirare a ţăranilor care-l priveau cu teamă şi cu ură.

În toarce i ea ţăranului îl smulse din visarea lui. Dintr-o săritură fu în picioare.

— N-avem pe aici decât cai de povară, boierule.

— Câte verste sunt până la Czor?

— Nici zece verste, boierule.

— Atunci, un cal, repede! Aştepţi să te ard cu cravaşa, idiotule, ca să te mişti?

Ţăranul dispăru şi se întoarse după câteva minute cu un cal mare pe care-l înşeuă cu ajutorul fiilor lui. Mama şi fiica priveau cu curiozitate pe frumosul ofiţer trist şi violent care cu uniforma lui scânteietoare şi cu mantaua lui largă, deschisă, alcătuia ca o pată de lumină pe fondul sur al drumului, al magherniţei şi a zdrenţelor ţărăneşti.

— Să aveţi grijă de calul meu! Mă întorc mâine.

Şi porni spre Czor în trapul greoi al calului de povară.

În sfârşit străbătu şi satul Czor şi ajunse la castelul Dombrovo, a cărui siluetă impunătoare se zărea încă de departe. Servitorul care-i ieşi înainte la poartă, şovăind să-i deschidă, simţi şi el şfichiul cravaşei.

— Fugi de spune stăpânului tău că a venit locotenentul Mirovici! Iute!

îndată sosi intendentul, care nu ştia cum să se mai scuze.

— Domnul conte vă aştepta cu nerăbdare boierule. Binevoiţi, Excelenţă, să mă urmaţi. Intrară în castel, străbătură câteva săli goale apoi coborâră o scara.

— Boierii sunt în pivniţă, spuse intendentul. Ce belea cu încălzitul şi luminatul unei săli aşa de mari când saloanele sunt goale şi stăpâna, plecată!

Bătu de trei ori într-o uşă de fier Încuiată, uşa se deschise. În pivniţa luminată de douăzeci de lumânări, se aflau şase oameni. Unul din ei deschise larg braţele şi Mirovici se repezi la pieptul lui plângând: — E grozav, Şuvalov, e grozav!

— Şezi, Mirovici, şi vino-ţi în fire. Eşti sleit de puteri. Ce veşti?

Mirovici şovăi o clipă.

— Nu-i cunoşti pe domnii?

— Bună ziua, Kansov, bună ziua Mivanin şi Lobelev.

— Îţi mai prezint pe domnii de Dietrichstein şi Lebedoski, credincioşii noştri prieteni din Polonia. Baronul Mirovici, locotenent în garda lui „Mamuşka” unul din cei mai eroici camarazi ai noştri.

Acesta izbucni brusc în hohote de plâns.

— Domnilor a murit împăratul!

O emoţie de nespus le strânse inima. Îşi făcură cruce şi izbucniră în strigăte de durere.

— Ivan, Ţarul nostru!

— Moarte dezgustătoarei Ecaterina!

— Ce crimă monstruoasă!

— Ivan al VI-lea nu mai e!

Cel dintâi îşi recăpătă sângele rece Şuvalov.

— Domnilor să ascultăm darea de seamă a camaradului nostru asupra misiunii lui!

Glasul poruncitor al lui Şuvalov îi rechemă la realitate. Ou o voce vibrantă, Mirovici îşi începu povestirea:

— Domnilor, însufleţit ca şi Domniile Voastre de o ură fără de margini împotriva uzurpatoarei, am primit de la Veneratul nostru prieten, Contele Şuvalov, misiunea de a salva pe împăratul Ivan VI din citadela Schlusselburg, unde era ţinut întemniţat în mod laş de opt ani, din!758. Dar tocmai când credeam că a venit ceasul izbânzii, doi camarazi în care puneam multă nădejde, Vlasiev şi Ciokin, m-au trădat şi au săvârşit cea mai mârşavă dintre crime.

Mirovici se opri. Vorbele i se opreau în gât.

Turburat, Şuvalov exclamă:

— Eşti sleit de puteri. Îmbucă şi bea ceva. Ai să-ţi sfârşeşti povestirea mai pe urmă. Kansov, du-l pe Mirovici sus, îngrijeşte-l bine şi adu-ni-l înapoi peste o oră,

— Trebuie să vă spun tot ce am pe suflet.

— Nu! Ai nevoie de odihnă. Când nervii sunt tociţi, mintea pierde din precizie. Ştim acum esenţialul dar trebuie să ştim şi amănuntele. Hai, du-te, scumpe şi viteze prieten.

Mirovici se supuse. De cum ieşi cu Kansov Şuvalov spuse celorlalţi.

— Dragii mei, oricât de mare ne-ar fi durerea trebuie s-o biruim şi să ne oţelim voinţa. Mă adresez în primul rând prietenilor noştri din Polonia, care ştim că sunt cu braţul şi cu inima alături de noi. Sosirea neaşteptată a lui Mirovici a întrerupt expozeul asupra faptelor pe care voiam să vi le aduc la cunoştinţă. Să rezumăm. Ţara noastră a căzut pradă aventurierilor pe care uzurpatoarea Ecaterina îi ocroteşte şi-i răsfaţă. Ah, domnilor, câtă dreptate avea scumpa şi augusta noastră împărătească, răposata Elisabeta Petrovna, când acum douăzeci de ani, pe vremea când eu nu eram decât un tânăr şambelan, îmi spunea:

— Ştii, Grigori, am adesea vise înfiorătoare. Văd tronul pe care stau râvnit de atâţia prinţi şi de atâţia mitocani! Ieri încă am văzut în vis un fel de Mesalină cu gesturile perverse şi cu ochii arzând de desfrâu, dansând pe tron o sarabandă dezmăţată. O, Grigori, ce frică mi-a fost!

Şuvalov tăcu o clipă, copleşit de amintiri. Era un om de vreo cincizeci de ani, voinic şi îndesat, cu ochi ce dovedeau voinţă cu vocea caldă. Ar fi aci locul să se arate pe scurt care erau evenimentele istorice în care se încadrează povestirea noastră.

*

* *

Petru cel Mare murise în!725 şi la tron îi urmase văduva lui, Caterina!. Aceasta muri după doi ani. Nepotul lui Petru cel Mare — fiul murise asasinat, condamnat la moarte chiar de tatăl său — urcă la rândul lui pe tron, dar fu răpus în!730 de un guturai grav. Tronul trecu în mâinile Anei Ivanova, nepoata lui Petru cel mare, apoi în ale lui *Ioan VI* strănepotul Anei. Dar acesta, tânăr de tot, fu detronat şi întemniţat dimpreună cu părinţii lui, de *Elisabeta Petrovna,* care se încoronă împărătească. La moartea acesteia, în!762, se urcă pe tron nepotul acesteia, Petru III. Prusacul acesta, un beţivan şi o brută, se căsătorise în!744 cu Caterina de Anhalt. Ameninţată de soţul ei — şi vom mai avea de altfel prilejul să vorbim despre extraordinara carieră a acestei femei geniale, despre care Napoleon a spus pe drept cuvânt că era o femeie şi jumătate căreia nu-i lipseau decât barba şi mustăţile — Caterina întemniţă pe Petru III la Peterhof, unde muri după câteva zile asasinat de fraţii Orlov. Omorul acesta inspirat evident de ea, îi îngădui să ia în mâna ei frânele puterii, pe care o râvnea şi să domnească sub numele de Caterina II.

Aceste complicate istorii de familie şi barbaria ţării

aduceau apa la moară tuturor conspiratorilor şi chiar şi înşelătorilor. Contele Grigori Şuvalov îşi iubea pătimaş patria. Nu putea tolera ca o Nemţoaică să poarte coroana Ţarilor Rusiei şi să-şi înceapă domnia printr-o crimă. Era bogat şi independent şi gustul riscurilor şi bătăliilor se îmbina la el cu desăvârşite calităţi de diplomat. Ambiţia lui peste măsură de mare, îl împingea) a cele mai neaşteptate acte de curaj. Nu putuse niciodată ierta lui Petru III şi soţiei lui, Caterina, că-l exilaseră în mod brutal ia ţară. El care pe vremea Elisabetei Petrovna fusese mare şambelan şi omul zilei, nu se putea resemna cu viaţa obscură şi monotonă de boier slav. Contra Caterinei conspira, e drept, din patriotism, dar şi visa să guverneze Imperiul.

Cu ajutorul secretarului său Kansov, reuşise să grupeze câţiva nobili ruşi şi polonezi, destul de bogaţi şi de hotărâţi ca să dea cauzei lui un sprijin efectiv şi fără rezervă. Din primul moment făcuse toate sforţările pentru a scoate din închisoare pe nefericitul Ivan VI pe care chiar împărăteasa Elisabeta Petrovna îl internase. Pe vremea despre care vorbeşte povestirea noastră, Ivan VI avea douăzeci şi patru de ani. Fusese închis la Schlusselburg de la vârsta de opt ani. Pentru liberarea lui, Şuvalov se bizuia pe neînfricatul Mirovici. De aceea îl şi îndemnase să intre în Garda Caterinei a II-a, cu misiunea de a căuta să supravegheze închisoarea Schlusselburg şi să urzească acolo un complot în vederea fugii lui Ivan VI.

— Domnilor, reluă, Şuvalov, vă rog să mă scuzaţi că vă primesc în această pivniţă dar am motive bine întemeiate să mă tem de spionajul Caterinei. Servitorii mei sunt siguri, dar zidurile acestea sunt şi mai sigure, Vă rog să mai veniţi unul câte unul aici în fiecare lună în aceeaşi zi la aceeaşi oră ca să ne sfătuim. Scrisorile dv. Sigilate să fie conforme cu cifrul pe care vi l-am dat. Ştafetele dv. Sunt oricând în primejdie de a cădea într-o cursă. Cine ştie dacă chiar Mirovici nu e urmărit. Dar, pe Sfânta Precistă, dacă zbirii ar îndrăzni să vină aci, vii n-ar mai

ieşi!

Uriaşul conte Lobelev întrebă:

— Ce ne facem acum, Şuvalov?

— Ce mijloace vezi pentru a pune pe uzurpatoare în neputinţă de a face rău?

— Braţele, inimile şi vieţile noastre sunt la dispoziţia d-tale, strigă tânărul Lebedoski.

Şuvalov ridică braţele la cer.

— Nici nu mă îndoiesc de asta. Nu vreau însă să fac nimic în mod uşuratic. Dar iată-l pe Mirovici. Ei, te-ai odihnit, prietene?

— Există emoţii care te frâng, răspunse locotenentul de gardă. Îmi sună aşa de multe clopote în cap, toate clopotele care au vestit moartea lui Ivan al şaselea!

Şuvalov strânse la piept pe tânărul ofiţer,

— În primul rând, ia spune, Mirovici. Nu eşti rănit?

— Nu.

— Nici urmărit?

— Nu cred. Am zburat ca vântul spre voi şi n-am observat să fi gonit şi alţii după mine.

— Atunci vorbeşte, prietene.

— Planul meu era chibzuit cu de-amănuntul. Vlasiev, Ciokin şi cu mine făceam pe rând de gardă la Schlusselburg Caterina II ceruse ca să fie la citadelă în permanenţă câte un ofiţer din Garda Imperială. Inima mi-era plină de milă şi de dragoste pentru nefericitul nostru Ivan VI. n-am mai văzut un prinţ care să îndure vitregia soartei cu atâta nobleţe sufletească. În celula lui, în care îmi dădusem osteneală să-i mai îndulcesc puţin viaţa, împăratul îşi petrecea timpul citind şi cugetând. Îmi arăta întotdeauna o simpatie bine voitoare şi se interesa de cele ce se petreceau la Curte şi în celelalte ţări. Când într-o zi îi mărturisii că mă străduiam să pun la cale evadarea lui, în ochi îi străluci o bucurie fără de margini: „O, prietene, îmi spuse el, de mi-ar fi dat să revăd câmpia natală, lumina ei mi-ar risipi ura, şi nu m-aş mai gândi decât să redau Rusiei noastre prestigiul pe care i l-a

cucerit Petru cel Mare”. Ce păcat o tinereţe în floare, a unui atât de nobil suveran să fi lâncezit între patru pereţi! În timpul acesta eu încercam prudent, prin sondări uşoare, cu extraordinare precauţiuni, să fâlfâi înaintea ochilor lui Vlasiev şi lui Ciokin viitorul pe aur care-i aştepta dacă mă ajutau să-l scot pe împărat din temniţă.

— Aveai neapărată nevoie de ei? îl întrerupse Şuvalov.

— Da, neapărată, domnule conte.

— Nu făceaţi de gardă pe rând? N-ai fi putut profita de absenţa lor ca să-ţi aduci planul la îndeplinire?

— Imposibil. Locuiam tustrei în citadelă şi consemnul formal pe care ticăloşii aceştia îl executau minuţios — era ca fiecare din noi să intre cel puţin de două ori pe zi în celula lui Ivan VI. Ca să salvez pe împărat trebuiau corupţi nu numai temnicerii şi oamenii din gardă, dar şi anumiţi călugări atât de înflăcăraţi partizani ai Caterinei încât alcătuiau pentru mine cea mai gravă piedică. Dar în cele din urmă după multă trudă din parte-mi ca să fac pe Vlasiev şi Ciokin să împărtăşească vederile mele, aceştia părură de acord. Făgăduiala unui titlu, a unei pensiuni şi a unui grad parcă aprinse în creierul zbirilor pofta, pe care eu fireşte o aţâţam cât puteam. Ne înţeleserăm să îndepărtăm într-o dimineaţă pe călugării cei mai incoruptibili şi să afirmăm temnicerilor — căci soldaţii ne ascultau orbeşte — că n-aveau să aibă nicio neplăcere. Cu o zi înainte de lovitura aceasta, după ce aranjasem totul pentru ca împăratul să fi ascuns în castelul d-tale din Polonia, Vlasiev şi Ciokin îmi jurară credinţa. Apoi stăruiră să mă odihnesc puţin în timpul nopţii, căci eram zdrobit de emoţie şi de oboseală. Primii. Ah, mişei ah, laşii! Fui trezit brusc din somn de dangătul clopotelor. Sunau de îngropăciune? Cine era îngropat oare la Schlusselburg? În timp ce mă îmbrăcam grăbit, veni fuga credinciosul meu sergent Ambrozici. Avea obrajii răniţi şi se ţinea de un şold.

— Ce-i cu tine, Ambrozici.

— Excelenţă, fugiţi, pentru Dumnezeu! Am vrut să-l

apăr pe Împărat Locotenenţii Vlasiev şi Ciokin l-au ucis în faţa călugărilor, în faţa oamenilor mei! L-au ucis sălbatec în timpul somnului. Eu am primit o lovitură de sabie în cap şi în şold. Când m-au văzut doborât la pământ, gemând, nici nu s-au mai sinchisit de mine. s-au încredinţat că împăratul a murit şi imediat au dat ordine să fie îngropat, Fugiţi, domnule locotenent. Am văzut pe trădători gudurându-se pe lângă un curier al împărătesei. Dacă nu vreţi să pieriţi de mâna lor, nu pierdeţi vremea I Profitând de întuneric, am dat fuga la grajd, mi-am înşeuat calul şi am fugit până nu se dăduse alarma. Dar, când am ajuns pe dune, m-am oprit, m-am ascuns şi am văzut. Am văzut, la lumina sângerie a torţelor, cadavrul împăratului întins pe o targă. Vântul aruncase de pe el mantaua cu care fusese acoperit lăsându-mă o clipă să văd, ca într-o străfulgerare, chipul lui palid, aşa de frumos, chip de martir şi de sfânt. În dosul călugărilor, Vlasiev, Ciokin şi curierul Caterinei. Îmi ţineam răsuflarea. Cortegiul macabru se depărtă, în timp ce clopotele băteau neîncetat. Am încălecat pe cal şi am fugit în galop. Şi am gonit, am gonit mereu cu inima strânsă, plină de dezgust şi de groază. Şi am venit.

II.

Când locotenentul Mirovici sfârşi de povestit, conjuraţii cu lacrimile-n ochi îşi îndreptară privirile spre contele Şuvalov, ca naufragiaţii care instinctiv se adresează căpitanului,

— n-am pierdut încă orice speranţă, rosti Şuvalov cu vocea sugrumată.

— Morţii nu învie! spuse Lebedoski.

— Viii însă pot urca pe tron! spuse Şuvalov.

— Toată familia imperială, toţi coborâtorii din Petru cel Mare, bărbaţi, femei, nu mai există, observă Dietrichstein.

— Lăsaţi pe conte să vorbească, spuse Kansov.

Şuvalov îşi privi secretarul cu înţeles.

— Domnilor, Kansov are dreptate. Mi-e cu neputinţă acum să vă fac o mare destăinuire care pentru dv. Ar însemna o mare bucurie sau cel puţin o mare speranţă. Am să vă rog să reveniţi luna viitoare. Atunci lucrurile vor fi clarificate şi vă voi pune şi pe dv. La curent. D-ta, Mirovici, ce-ai de gând să faci?

Mirovici zâmbi.

— Să mă ascund? Nu… Am să fug… trebuie să fug!

— Vino cu mine în Polonia, exclamă Lebedoski. Îţi jur că zbirii Caterinei şi-ar lăsa toţi viaţa în pragul castelului meu, dac-ar încerca să vie să te caute. Ai să fii oaspele meu,

Mirovici îi strânse călduros mâna.

— Băgaţi de seamă! îi sfătui Şuvalov. Trecerea frontierei n-are să fie uşoară.

— Puţin mă sinchisesc de postul de frontieră, spuse

Lebedoski. La nevoie travestesc pe Mirovici în femeie. Băiat frumos e şi ras la faţă e. O să fie timp de o oră nevasta mea.

În ziua următoare, conjuraţii plecară. Şi după câteva zile, o caleaşcă trasă de doi cai iuţi şi voinici ducea pe contele Şuvalov şi pe Kansov, secretarul lui, spre capitală. Cei doi călători tăceau, frământaţi de gândurile lor. Apoi, după o şovăire destul de lungă Kansov se hotărî să vorbească.

— Nu crezi, dragă conte, că ar fi fost mai bine să merg eu înaintea d-tale la mănăstire?

Şuvalov tresări.

— De ce?

— Pentru că vizita d-tale poate să deştepte bănuieli. Ţara mişună de emisari suspecţi şi de trădători în solda prietenilor Ţarinei. Aş fi preferat să mă încredinţez eu mai întâi că nu ţi se poate întâmpla nimic rău.

— Am fost de zeci de ori până acum la mănăstire dragul meu,

— Da dar asta era *altădată.*

— Sigur că altădată! Dar am fost eu în timpul din urmă ţinta vreunei supravegheri deosebite?

— Caterina ştie bine că nu eşti dintre prietenii ei.

— n-am făcut niciodată nimic care să-i poată arăta sentimentele şi planurile mele.

— Da, dar...

— Acum un an când am întâlnit-o la Peterhof, am salutat-o atât de umil încât cred că mă socoate acum absolut neprimejdios. De altfel abia de mi-a răspuns, Gândeşte-te, dragul meu, dacă i-aş sta în cale, aş mai fi eu azi dintre cei vii?

— Asta e drept, Grigore. Dar în anturajul Ecaterinei e un om care a trăit multă vreme pe moşiile tale.

— Bezborodko?

— Fireşte.

Pierzându-şi răbdarea, Şuvalov ridică din umeri.

— Nu mai tot vorbi în enigme, Kansov. Ce vrei să zici?

— Eşti sigur de tot. Dragă conte, că existenţa prinţesei Dositheia e neştiută de ni* meni?

Şuvalov încruntă din sprâncene. Revedea seara ceea dramatică de acum douăzeci de ani, când împărăteasa Elisabeta Petrovna îi încredinţase odorul ei cel mai scump, pe unica Dositheia, copil nelegitim în vârstă de abia câteva luni. Nu voise să împărtăşească vestea acestei naşteri nici măcar curtenilor celor mai apropiaţi de ea. Ieşise zvonul că o doamnă de onoare la care ea ţinea foarte mult, născuse sub privigherea duioasă a împărătesei însăşi. Şuvalov, însărcinat să pună copila la adăpost de intrigile a tot mistuitoare, primise cu mândrie această misiune. Jurase la picioarele suveranei că va face totul pentru ca această moştenitoare legitimă să se urce pe tron când va veni vremea. Totuşi, oricât fusese de bine păstrată taina, într-o zi răsuflă ceva din ea. Se vorbi că împărăteasa născuse o fetiţă, care însă murise imediat după naştere. Şuvalov sprijini versiunea aceasta, care ajunse la urechile Caterinei II. Dar nimeni nu-i dăduse importanţă. Adevărul era că, Şuvalov se dusese cu copila la o mănăstire de lângă Moscova, mănăstirea Troiţa, unde încredinţase preţioasa lui povară maicii stariţe. Afară de aceasta „nimeni nu mai ştia de naşterea prinţesei Dositheia. Vizitele lui Şuvalov păreau perfect fireşti, căci stariţa era sora lui.

Cu toate acestea, Şuvalov înjghebase conspiraţia în favoarea lui Ivan VI pentru că credea sincer că un bărbat putea asigura mai bine ca o femeie fericirea Rusiei. Şiretul Kansov fusese cel ce-i inspirase această hotărâre, pe care el la-nceput şovăise s-o ia.

— N-o s-o uităm nici pe prinţesa Dositheia. Are să se-ntoarcă la Curte, dar de domnit trebuie să domnească împăratul Ivan VI.

Şuvalov admisese. Dar acum, situaţia lua brusc o altă înfăţişare. După moartea lui Ivan VI nu mai rămânea decât un singur pretendent legitim. Şi Şuvalov voia să-i ceară să fie gata pentru marele ei rol.

— Ce vrei să zici cu Bezborodko al tău? repetă el după câtăva vreme.

— Am aflat că într-o dimineaţă în Consiliul Caterinei, Bezborodko a spus: „Există moştenitori despre care se zice că-s morţi ca să nu poată fi loviţi”.

— Drace. Şi despre ce se vorbea la Consiliul acesta?

— De Ivan VI.

— O simplă coincidenţă.

— Dă-mi voie ca eu să văd mai departe.

— În orice caz, vizita mea la mănăstire nu e întru nimic mai extraordinară decât cele dinainte, la sora mea stariţa.

— Să am iertare, dragă conte. A murit Ivan VI…

— Ei şi?

— Şi dacă uzurpatoarea ne ştie secretul, nu te îndoi câtuşi de puţin că mănăstirea are să fie supravegheată şi că d-ta ai să începi să fi pentru ea o pricină de nelinişte.

— Pe sfintele icoane, Kansov, ai spirit de observaţie, ai o minte ageră, dar îţi cam place să abuzezi. Temerile tale sunt nu numai exagerate, dar nu se bizuie pe nimic serios.

— Să te audă Dumnezeu, dragă conte. Poate vom căpăta ştiri de la Mirovici?

— Tinere nerăbdător. Nu înainte de câteva zile. Afară numai de nu i se întâmplă ceva.

Treceau tocmai prin satul Czor. O gloată de oameni astupa drumul, zumzet de glasuri, gesturi largi de mirare şi de spaimă.

— Ce e? se informă Şuvalov scoţând capul pe uşa caleaşcăi.

— Ce să fie boierule, a fost omorât un ofiţer, spuse un ţăran, starostele satului.

— Un ofiţer? Cine l-a omorât? Şi de ce?

— Erau aici de mai multe zile nişte călăreţi din Gardă veniţi în căutarea unui ofiţer care trebuia să-şi ia calul de la noi. Când ofiţerul a sosit, ei au vrut să-l aresteze. Ofiţerul a izbutit să fugă. Un ţăran, Morkomstici, om de treabă dar neştiutor, i-a dat adăpost. Şi soldaţii şi-au

întrerupt cercetările căci, să nu vă fie cu supărare, boierule, dar băuseră prea mult, şi nu prea aveau chef să-şi vază de treabă…

— Mai scurt, taică, mai scurt.

— Ofiţerul a izbutit să fugă, dar pe drum l-a zărit un post şi l-a ciuruit cu gloanţe. Soldaţii au plecat şi răsuflarăm şi noi uşuraţi, când azi dimineaţă s-au întors şi au dat foc casei lui Morkomstici şi acum tot satul s-a adunat ca să încerce să-i scape fata, care a fost prinsă sub dărâmături.

Şuvalov şi Kansov se priviră unul pe altul turburaţi.

— Şi ştii cum se numea ofiţerul?

— Da. Boierule, i-am auzit numele Miroviei.

III.

Maica stareţă ascultă cu atenţie pe fratele ei, care-i expunea dorinţa lui arzătoare. Era o femeie înaltă şi zveltă cu chipul sever şi îndurerat şi cu un fel de a se purta calm, netulburat în toate împrejurările. Maica Herminia părea inaccesibilă emoţiilor şi pasiunilor omeneşti.

— Făgăduieşte-mi, Sofio, că ai să-mi ajuţi din toate puterile şi că, la nevoie, ai să faci totul ca să convingi pe prinţesa Dositheia.

— Nu mai sunt Sofia, Grigori, sunt maica Herminia.

— Aş putea s-o văd pe Dositheia?

— Sigur, dar vii cam târziu, sora Dositheia rosteşte azi legământul de călugărie.

— Când are să ştie ce măriri o aşteaptă, n-are să se mai gândească la călugărie.

— Evlavia şi curăţia ei sunt aşa de mari, Grigori, încât siguranţa ta e cam îndrăzneaţă. Aşteaptă-mă aici. Mă duc s-o chem. O să-i vorbeşti. Dar nu uita că sufletul ei e plin de Domnul şi că lumea din afară e pentru ea deşertăciunea deşertăciunilor. Şuvalov îşi muşcă buzele. Fie, truda va fi grea, dar credinţa care-l însufleţea învinsese şi până acum multe piedici şi duşmani cu mult mai de temut,

Maica superioară ieşi din cabinetul de audienţă, o odăiţă scundă, boltită, cu pereţii şi tavanul alb şi cu podeaua de piatră.

În curtea mănăstirii, surorile îşi făceau plimbarea obişnuită. Unele îşi continuau rugăciunea începută.

Asistaseră la o slujbă solemnă în memoria lui Ivan al VI, după dorinţa împărătesei însăşi, care se arăta foarte mâhnită de moartea aceasta atât de neaşteptată. Una din ele, care părea de şaptesprezece optsprezece ani şi avea un chip de o frumuseţe pură şi rară, stătea de vorbă cu o camaradă de-a ei, novice ca şi ea. Era prinţesa Dositheia.

— De ce, spunea sora cealaltă, de ce te-ai rugat în capelă mai mult decât noi? Îl cunoşteai pe prinţul Ivan? Tu cine eşti, soră dragă?

Dositheia răspunse simplu:

— Sunt o slujitoare a lui Dumnezeu, ca şi tine, soră.

Avea nişte ochii mari negri, a căror privire părea deja absentă de pe pământ, imaterială, eterică.

— Soră Dositheia! chemă maica stareţa.

Dositheia se grăbi:

— Soră, spuse stareţa, vino cu mine. Naşul tău, fratele meu, contele Şuvalov, doreşte să-ţi vorbească înainte de faci jurământul.

Dositheia îşi împreună mâinile cu un aer înspăimântat.

— Nu vreau să-l văd, maică, nu vreau. Mi-e frică.

— Copilul meu, numai ceea ce supără pe Dumnezeu trebuie să ne sperie. Nu mă îndoiesc că ai un sentiment, de dragoste faţă de contele Şuvalov care a servit cu credinţă, primejduindu-şi chiar viaţa, pe regretata ta mamă.

Dositheia plecă capul. Privi un mic medalion, ascuns sub vestmântul ei, chipul împărătesei Elisabeta.

— Numai pe Domnul vreau să-l slujesc, maică.

— Vino, soră Dositheia şi nu te mai frământa. Doresc să-l asculţi pe conte şi te las singură stăpână pe hotărârile tale.

Maica stareţă zâmbi cu bunătate prinţesei, care zâmbi şi ea şi o urmă cu supunere. În cabinetul maicii stareţe, Dositheia se închină în faţa icoanei, apoi răspunse salutului lui Şuvalov, cu mâinile încrucişate, cu ochii pe jumătate închişi.

— Vă las, spuse maica Herminia. Aşteaptă-mă aici, soră

Dositheia.

Dositheia făcu o mişcare de teamă. Dar maica stareţă continuând să-i zâmbească, se îndreptă spre uşă şi ieşi.

Şuvalov puse un genunchi în pământ. Dositheia tresări instinctiv.

— Prinţesă Dositheia, în numele sfintei şi regretatei tale mame, Împărăteasa Elisabetha, am venit să te chem.

Dositheia se dădu un pas înapoi. Şi cu vocea ei dulce, atât de uşoară, răspunse.

— De ce? Sunt fericită aici.

Şuvalov se aplecă mai mult.

— Soarta te-a ales în sfârşit ca să te urci pe tron.

Ea privi pe perete imaginea celui răstignit, apoi ochii ei rătăciră în juru-i cu o tainică spaimă. Dar, pe nesimţite, un zâmbet apăru pe buzele ei şi-i lumină chipul.

— Am renunţat de mult la toate bunurile pământeşti!

Şuvalov se ridică, neliniştit, nervos, Dositheia continuă senină:

— Azi fac legământul de călugărie.

— Gândeşte-te, prinţesă...

— Sunt sora Dositheia.

— Gândeşte-te, prinţesă la marea sarcină pe care ţi-o dă D-zeu: Imperiul, puterea, onorurile şi nobila datorie de a face fericirea supuşilor tăi. Te aşteaptă coroana, prinţesă, şi n-ai dreptul s-o refuzi. Ai călca voinţa celui de sus.

Dositheia îşi duse încetişor mâinile la urechi, ca să nu mai audă cuvintele uluitoare.

El se apropie de ea, îi luă mâinile, şi cu o voce tremurândă o conjură.

— Mică prinţesă, mai aud încă vocea împărătesei, urările ei calde de fericire şi de viaţă lungă pentru tine, Dositheia; nădejdea ei că o să porţi cu demnitate şi curaj coroana pe care o străină criminală a reuşit să şi-o însuşească. Nu erai încă decât o mică fiinţă firavă, Dositheia, când te duceam cu mine, pentru ca să te răpesc primejdiilor care te ameninţau şi să te păstrez

pentru marea noastră cauză. Sunt ani de când veghez de departe asupra ta şi de când maica stariţă, sora mea iubită, îmi vorbeşte de tine, de purtarea ta exemplară, de înţelepciunea ta pioasă. Dositheia, a mă urma pe mine înseamnă să asculţi pe Dumnezeu ori pe împărăteasa, mama ta înalta slujnică a Domnului.

Dositheia luă iarăşi în mână medalionul şi ochii ei se înrourară. II întinse lui Şuvalov şi-i răspunse:

— Nu mai vorbiţi... Amintirea asta mi-era scumpă... E tot ce-mi rămâne de la lumea de afară... Luaţi-o.

Şi Dositheia întorcând privirea de la medalion, şi-o îndreptă spre crucifix. Calmul puse din nou stăpânire pe ea.

O bucurie mistică, adâncă şi gravă dădu chipului ei o expresie de fericire cerească. Răsucind uluit medalionul între degetele lui, Şuvalov încercă să mai lupte. Murmură:

— Prinţesă, nu poţi înăbuşi aşa chemarea datoriei...

Drept orice răspuns ea îngenunche în faţa icoanei. Şuvalov îşi făcu cruce.

Maica stareţă intră fără zgomot.

Cu un gest disperat, Şuvalov îi arată pe sora Dositheia. Maica Herminia, clătină din cap şi-şi duse un deget la buze.

— Re trage-te, frate!

Şuvalov se supuse. Singur în faţa imaginii divine, Dositheia începu să plângă.

IV.

În dimineaţa aceasta de primăvară a anului!774, împărăteasa Ecaterina ţine consiliul într-o sală vastă a Palatului de Iarnă din Petesburg, la care se ajunge printr-o galerie luxoasă cu o scară monumentală păzită de valeţi şi gardă.

Caterina cea Mare avea atunci abia treizeci şi cinci de ani, Era înaltă, puternică, bine făcută, cu faţa luminată de doi ochi mari pătrunzători cărora cu greu le înfruntai privirea. Această femeie cu sângele iute şi cu capul limpede, foarte senzuală şi totodată înzestrată cu o înspăimântătoare stăpânire de sine, avea înclinările celor mai desfrânate împărătese romane, îmbinate însă cu un geniu adânc şi cu o perseverenţă neîntrecută. Îşi scosese soţul din sărite cu destrăbălarea ei, cunoscută de toate diplomaţiile europene. Bănuia că Petru III se gândea s-o repudieze. Fu sufletul complotului. Răsculă regimentul de gardă ca să scape cu viaţă. Petru III, înconjurat în palatul lui, abdică. Dar. După patru zile, se anunţă că a murit de o boală de rinichi. De fapt fusese otrăvit şi apoi sugrumat de patru bărbaţi, fraţii Orlov, dintre care doi cel puţin, Alexis şi Grigori, fuseseră amanţii Caterinei. Senatul Imperiului se înclină în faţa acestei lovituri de stat şi complotul, care-l răsturnase pe Petru III, nepotul lui Petru cel Mare, din cauza gusturilor lui străine, aduse la tron o femeie cu totul străină de Rusia. Un popor de fanatici aclama o suverană necredincioasă care-şi zicea aleasa Providenţei. În viaţa ei, două pasiuni mari a avut ea, mărirea Rusiei şi… bărbaţii.

*

La masa ei de lucru, Caterina II asculta raportul secretarului ei, Bezborodko. În jurul ei erau prinţul Alexis Orlov şi cancelarul Panin. Şi în fundul odăii, erau strânşi respectuoşi curtenii.

Alexis Orlov era favoritul. Era un bărbat frumos, nervos, senzual, violent, care (împărţea tandra prietenie a Caterinei cu fratele lui Grigori. Amândoi uriaşi de temut, în stare să ucidă un bou cu pumnii lor, aveau statura înaltă şi mândră. Fără îndoială, Grigori avea un chip minunat, dar şi Alexis, cu toată cicatricea care-i brăzda chipul de la gură spre ureche, elegant plin de farmec şi de seducţie, nu-şi mai ştia numărul cuceririlor.

Contele Panin, marele cancelar, infirm, leneş, mâncăcios şi subţirel, nu era lipsit de fineţe şi de hotărâre. Caterina îl ironiza adesea dar îi asculta cu plăcere sfaturile. Bezborodko avea, dimpotrivă, o înfăţişare de ţăran încă necioplit.

— Mamuşka, locotenentul Mirovici, vinovat de asasinarea lui Ivan al VI, a fost ajuns de gărzile noastre şi împuşcat pe loc.

Caterina încruntă din sprâncene.

— De ce nu mi-a fost adus viu?

— S-a apărat crâncen, Majestate, şi oamenii noştri au crezut că fac mai bine împuşcându-l.

— Cine comanda detaşamentul?

— Locotenentul Vlasiev, atât de devotat Împărătesei noastre.

— Să ia locul lui Ivan, la Schüsselburg. Nu vreau să fiu servită de imbecili.

— Mamuşka!

Acest Mirovici trebuia judecat. O să se creadă acum, că eu sunt ceea care-am pus să-l ucidă pe Ivan VI.

— Nimănui nu-i va trece prin minte un astfel de gând.

— Ba da… ba da… o să se creadă.

— Asta depinde de bunăvoinţa Majestăţii voastre, mamuşka!

Caterina ţinti pe primul ministru cu o privire de vultur.

— Zvârle pipa că nu-nţeleg ce spui. Acum, vorbeşte.

Panin se supuse suspinând. Reluă apoi.

— Cred, Majestate, c-ar fi nimerit să încercăm să îndepărtăm preocuparea poporului de la acest deplorabil incident.

Caterina ridică din umeri, gânditoare.

Dar Alexis Orlov, plin de înflăcărare se aruncă la picioarele împărătesei şi exclamă:

— Majestate, vă implor, ascultaţi-mă.

Caterina zâmbi.

— Ai vreo idee?

— Da, Majestate. Sunt şi eu de părerea contelui Panin. De aceea cer favoarea de a imerge în fruntea armatei tale, împotriva Turcilor. Îţi jur că în curând vei putea anunţa poporului tău victorii, care vor împrăştia orice îngrijorare!

— Viteaz şi scump prieten!

Caterina întinse mâinile ei lui Alexis Orlov care le sărută cu foc. Împărăteasa îşi privea favoritul cu o duioşie vibrantă.

— Şedinţa se ridică, spuse ea.

Dar cu ochii, făcu semn lui Orlov să rămână.

Panin şi curtenii se închinară şi ieşiră. Lacheii închiseră uşile. Împărăteasa se ridică de pe tron. Ochii li erau umezi de emoţie. Duse mâna la inimă.

— Alexis! Alexis!

Tânărul o îmbrăţişă cu înfocare. Buzele lor se uniră.

împărăteasa se desprinse încet din îmbrăţişarea lui. Apoi îi spuse abia murmurând:

— Hai!

El îi surâdea, sincer îndrăgostit.

Ea îl ameninţă şăgalnic cu degetul.

— Dacă nu te întorci biruitor nici n-am să mă mai uit la

tine, ştii?

El îşi umflă pieptul şi strigă cu putere:

— Îţi jur pe sfintele icoane că de nu-ţi voi duce armatele la glorie şi izbândă, voi cere chiar eu să fiu ciopârţit şi aruncat la câni.

PARTEA DOUA

I.

Războiul ruso-turc a izbucnit.

Suntem la cartierul general al alinatei ruseşti, la graniţa dintre cele două imperii. Prinţul Orlov, trimisul atotputernic al împărătesei Ecaterina II a sosit şi în cinstea lui dă un mare banchet în cortul generalului comandant. E o seară frumoasă şi liniştită de vară, în Caucaz. Mai mare dragul să faci războiul în ţinuturile acestea minunate unde vederi fermecătoare încadrate de munţi falnici te fac să simţi din plin ce frumoasă e viaţa, şi unde bărbaţii sunt înalţi şi mândri, cu ochi focoşi, iar femeile frumoase şi mlădioase, cu pielea albă ca laptele, şi ochii galeşi...

Orlov şade în capul mesei. Semeţia, verva, farmecul făpturii lui, şi prietenia augustă a împărătesei fac din el un adevărat zeu faţă de care nimeni nu îndrăzneşte să cârtească. De-a dreapta şi de-a stânga lui, două fete frumoase, Elisaveta şi Tamara, se-ntrec care mai de care să-i pi» că. Sunt din cea mai bună nobilime caucaziană şi ard de dorinţa de a se vedea la Curte. Ah! de-ar vrea prinţul Orlov, să pună un cuvânt pentru ele! Şi pentru asta, ce sacrificii n-ar face!

Masa e încărcată de vase scumpe, de mâncăruri rare, de cupe de argint pe care mâini harnice le umplu neîncetat. Se toarnă un vin dumnezeiesc, un Tokay fin şi aromatic. Orlov se scoală în picioare.

— Doamnelor şi Domnilor, în sănătatea scumpei şi sfintei noastre Mamuşka, M.S. Caterina II, împărăteasa tuturor Rusiilor.

În zarvă de glasuri, generalii, ofiţerii şi cele câteva doamne invitate se scoală în picioare şi-şi golesc dintr-o sorbitură paharele.

Afară, sentinelele veghează.

În apropierea taberei se zăreşte o şatră de ţigani şi harabalele lor. Sunt ţigani de aceia care urmează armatele plecate în expediţii de cucerire, le vând tot felul de mărunţişuri, repară săbiile şi-i distrează la lumina torţelor, cu scamatorii sau cu cântece de dor care fac pe soldaţii ţărani să viseze suspinând la colibele lor. Pe şoseaua care duce la graniţă o patrulă rusească supraveghează sosirile şi plecările, ca să nu se poată strecura spioni turci.

O caleaşcă ajunge în dreptul patrulei. Un ofiţer se apropie şi cere călătorilor hârtiile lor. La uşă apare contele Şuvalov, întinzând un paşaport:

Ofiţerul citeşte: „Din ordinul contelui Panin. În numele M.S. Împărătesei Caterina II. Contele Şuvalov, însărcinat cu o misiune confidenţială, şi secretarul său au drept de liberă trecere”.

Ofiţerul se înclină şi salută respectuos.

— Puteţi trece, Excelenţă, dar duşmanul e în apropiere de Novgorod.

— Mai departe nu vom merge.

— La ordinele dv.. Excelenţă.

Trăsura porneşte, în timp ce Kansov şopteşte contelui:

— N-a băgat de seamă nimic.

— Sst! palavragiule! Mustafa Kefir ne aşteaptă la Novgorod. Să dea Dumnezeu ca temuta şi loiala armată turcă să înfrângă cu ajutorul nostru pe partizanii uzurpatoarei.

Să ne apropiem de harabalele ţiganilor.

Degete de copii mânuiesc balalaici cu sunetul dulce. O oală cântă pe foc. O mână învârteşte o lingură în ceaun.

Un ţigan bătrân îşi numără banii scoşi dintr-un ciorap de lână şi strecoară monedele la loc, după ce s-a încredinţat încercându-le cu dinţii, că nu sunt falşe. O femeie îşi leagănă un copil şi cântă:

Viaţă, viaţă, cale prăfuită
Către o zare cu lumini tivită,
Către-un soare mare ca o pită...

Copiii reiau în cor melodia, plină de ritm şi de graţie.

Apoi o fată frumoasă care stă lângă ţiganul bătrân, cântă singură:

Mâine, mâine, tainică ispită,
Noaptea-n vis se ţese noua ta ursită
Şi cu ochii-n soare te trezeşti uimită...

Ah! cât e de frumoasă fata asta. O adevărată ţiganca, subţirică fină, bine făcută, cu tenul mai, cu ovalul feţii regulat, cu părul blond lipit de frunte, cu ochii mari catifelaţi luminaţi de o strălucire întunecoasă şi dulce totodată. Lângă ea, culcat la pământ, un tânăr ţigan drege o suliţă. E mic de stat, şchioapătă puţin, dar infirmitatea asta nu-i ştirbeşte cu nimic îndemânarea şi vioiciunea. Şi cum se mai uită la fată! Apropie o mână sfioasă de fusta ei, o apucă brusc şi o duce la buze.

— Pleacă, Saşa!

Râzând, ea îl dă dea berbeleacul cu o lovitură de picior.

— Tarakanova!

Infirmul s’a sculat şi arată fetei o brăţară care luceşte la lumina focului.

— A, ce brăţară frumoasă Saşka, dă-mi-o mie.

— Da, dar numai pentru o sărutare.

— Niciodată.

Saşa se apropie dintr-o săritură de Tarakanova şi ţinându-i o mână îi îmbracă brăţara dorită. În timp ce ea admiră bijuteria, Saşa cuprinzând-o în braţe, încearcă s-o sărute, dar în zadar.

— O laşi, sau nu! strigă un bătrân ţigan ridicând mâna la el.

— Dac-o iubesc, tată-mare…

— Tu nu ştii că nimeni n-are voie să fie obraznic cu mica noastră prinţesă? Iartă-l Tarakanova. Dacă-l mai prind odată, îl fac una cu pământul.

Plouat, Saşa lasă capul în piept. Tarakanova îşi umple cu ciorbă o strachină şi se aşează pe scara harabalei. Şi privind printre copacii pădurii focurile taberei, se lasă furată de visare. Şi deodată, punând deoparte strachina, aruncă pe furiş o privire asupra ţiganilor pe care cântecul i-a adormit şi se îndreaptă, uşoară ca o umbră spre petele acestea de lumină.

În timpul acesta, sub cortul generalului comandant ospăţul e pe sfârşite. S’a mâncat mult, s-a băut mult şi se mai bea încă. Tamara sade pe genunchii lui Orlov. Elisabeta dezamăgită surâde generalului Dolgoruki, care nu îndrăzneşte să primească avansurile unei favorite, fie şi trecătoare, a prinţului Orlov.

Afară, în tabără domneşte tăcerea. E cald, şi soldaţii s-au culcat pe jos, în faţa corturilor lor.

Unul dintre ei, un vlăjgan voinic, dar nedeprins cu atâta băutură cât li s-a dat în ziua aceasta, e cât p-aci să aţipească, dar deodată îl trezeşte un zgomot uşor. Deschide un ochi şi exclamă:

— Ei, drăcie, n-oi fi visând? O femeie, o fetişcană frumoasă pe-aici?…

Şi sare în picioare. Unui camarad mirat, îi răspunde.

— Uite-o.

Şi iată-i pe amândoi porniţi în urmărirea Tarakanovei, care umblă ca o lunatecă şi nu ştie unde o duc paşii. Dar deodată aude zgomotul cizmelor şi simte răsuflarea duhnitoare a unui soldat pe ceafa ei. Ea scoate un strigăt şi o ia înspăimântată la fugă.

— Taie-i drumul, strigă unul.

— Bine zici! răspunde celălalt. Din câteva salturi e lângă Tarakanova, care abia mai suflă şi cu o piedică o

trânteşte la pământ.

Tarakanova îşi încordează toate puterile şi se întoarce cu faţa la pământ pentru ca să nu mai vadă acest înfiorător chip bestial. Primul soldat soseşte şi el şi se supără.

— Ei, Serghei, eu am văzut-o întâi!

— Porcule!

Cei doi bărbaţi se iau îndată la bătaie şi Tarakanova profită şi fuge. Alţi soldaţi au văzut însă scena şi sar şi ei în urmărirea fetei. Tarakanova, nebună de groază, fuge ca o ciută urmărită. Face brusc cale-ntoarsă, aleargă din toate puterile, ocoleşte doi-trei soldaţi care încearcă să-i pună piedică.

Un urmăritor e aproape s-o prindă. Ea-i aude cişmele grele apropiindu-se. Deodată zăreşte lumini. Se apropie şi ajunge lângă maiestuosul cort al lui Orlov. Şovăie o clipă, apoi se hotărăşte, se aruncă la pământ şi se strecoară târâş înăuntru. Abia s-a ridicat şi se ciocneşte de-un valet care duce o torţă superb aranjată. Iată-i pe amândoi rostogolindu-se la pământ cu un zgomot grozav.

— Ce-i asta? spune Orlov furios.

Toţi comesenii s-au ridicat curioşi. Tarakanova cu ochii orbiţi cearcă să fugă de lumină. Dar vocea caldă a lui Orlov, tonul lui de stăpân o surprinde. Ridică ochii spre frumosul prinţ. Cât e de frumos şi cât de temut pare.

Şi ce bogate-i sunt vestmintele, ce strălucitoare-i sunt bijuteriile, ce luminoasă îi e privirea!

— Hai, vin-o încoace! spune Orlov amuzat.

Timidă, confuză, cu inima bătând de să se spargă. Tarakanova ascultă.

II.

Comesenii sunt foarte miraţi. De unde a mai răsărit fata asta atât de frumoasă?

— Ia uitaţi-vă la sălbătecuţa asta! exclamă Tamara. Ei, dar tare murdară şi nostimă mai eşti!

— Cum te cheamă? întreabă Orlov.

Ea e sugrumată de emoţie. Zgomotul, lumina, toaletele, adunarea asta strălucită de nobili şi de ofiţeri. Dar, deşi vocea îi tremură puţin, ea răspunde:

— Mi se zice prinţesa Tarakanova.

Un hohot grozav de râs zguduie masa. Orlov însuşi se strică de râs. Generalul Dolgoruki are o criză atât de violentă, încât trebuie să-şi descheie în pripă gulerul. Orlov se ridică şi face o reverenţă adâncă.

— Ne faceţi o mare cinste, prinţesă, şi vă cer scuze că n-am venit să vă salut mai de vreme. Faceţi-ne favoarea de a lua loc lângă noi.

Şi cu un ghiont o expediază cât colo pe Tamara, căreia nu-i vine să-şi creadă ochilor.

— De băut pentru prinţesă! strigă vesel Orlov.

Tarakanova, căreia îi vâjâie capul, se aşază cu teamă în locul Tamarei. Orlov, cavaler, îi umple cupa şi i-o întinde.

Tamara, jignită, vrea să-şi reia locul. Şi atinge dispreţuitoare cu degetul pe Tarakanova.

— Destul, acum ia-ţi tălpăşiţa!

Furios, Orlov sare în picioare. O ia pe Tamara de umeri şi o îmbrânceşte brutal. Se aud murmure. Atunci Alexis Orlov sparge o sticlă şi strigă tunător:

— Nu vă mai reţin. Doamnelor şi domnilor, Puteţi pleca!

Insulta e gravă. Dar Orlov e atotputernicul. Stăpânindu-şi uimirea şi mânia, oaspeţii se ridică şi dispar. Tarakanova vrea să fugă dar mâna solidă a lui Orlov, o reţine.

— Rămâi aici, fetiţă.

Acum e singur în cort cu ea. Lacheii au coborât la intrare draperiile de catifea. Invitaţii şi ofiţerii s-au dus nedumeriţi într-un cort vecin.

— Îţi place vinul acesta? întreabă Orlov pe Tarakanova.

Ea îl priveşte cu o teamă amestecată cu admiraţie.

Gustă vinul, tuşeşte şi surâde.

— O! Ce bun e... Dar e tare...

— De când e lumea nu s-a băut ceva mai bun. Mai ia.

Veselă, ea mai goleşte o cupă. Ochii ei se plimbă pe masa încărcată cu trufandale.

— Ţi-e foame? Gustă din pasărea asta... Ia prăjituri.

Dar ea subjugată refuză. Nu-i e foame. Se-ntreabă dacă nu mai visează încă. Orlov o sileşte să bea. Contemplă frumuseţea mândră a fetei, şi privirea ei înfrigurată şi copilărească...

— Ştii că eşti frumoasă?

O mângâie plimbându-şi mâna pe părul ei neted pe obrajii catifelaţi, pe gâtul pufos pe care joacă un şirag de mărgele.

— Ce faci tu mică prinţesă între ţigani?

— Dansez.

— Vrei să dansezi şi pentru mine?

Ea îşi simte capul vâjâind. Să fie oare efectul acestui vin arzător? Schiţează un pas de dans, dar se clatină şi Orlov o prinde în braţe. Şi ascultă bătăile iuţi, atât de iuţi ale inimioarei calde.

E cotropit de o înduioşare pe care până atunci n-a mai simţit-o niciodată. Îşi toarnă două trei, cupe şi le bea dintr-o sorbire. Se trânteşte râzând pe o sofa, îşi desprinde de la piept o medalie şi o aruncă fetei.

— Păstrează asta ca amintire de la prinţul Alexis Orlov. Dar dacă nu poţi dansa, cântă-mi ceva.

Şi privind medalia, pe care o ţine în palmă, Tarakanova începe să cânte:

Porumbiţă, porumbea,
Cine-aţine calea ta?

Vocea ei cristalină şi dulce surprinde pe Orlov şi-l mişcă. O priveşte pe Tarakanova cu ochi arzători, şi ea simte dominaţia acestei priviri. Maşinal îşi strânge pe piept şalul zdrenţuit şi sfârşeşte fără să se poată împiedica să răspundă la privirea lui Orlov.

Nil te cheamă, te vrăjeşte,
Şi te'nhaţă vultureşte...

Turburarea care o cuprinde e peste puterile ei. Orlov se repede s-o prindă şi o cuprinde lin în braţe şi se apleacă deasupra frumosului ei chip. Ea deschide ochii şi zâmbeşte. El îi atinge buzele cu gura lui şovăitoare şi, cucerită apoi, înfiorându-se, îi dă o sărutare lungă, lungă. O, sublimă ameţeală, să fii tu oare Iubirea? Orlov a uitat brusc de misiunea şi de puterea lui, de dragostea împărătesei, de mugetul înăbuşit al bătăliei apropiate. Capriciu trecător? Nu! Niciodată nu s-a simţit Orlov copleşit de o emoţie atât de puternică, atât de adâncă, atât de înălţătoare.

Şi Tarakanova, feţişoara ţigancă cu căpşorul plin de vise albastre, are şi ea senzaţia că a ieşit din viaţa de toate zilele. Ea întrevede ca prin ceaţă pe părul ei de aur o coroană de regină. Şi mai vede —o, asta o vede mult mai lămurit — sub chipul frumosului Orlov, care o leagănă încetişor în braţe, pe Făt-Frumosul visurilor ei.

Dar draperia de la uşă se întredeschide. Un hohot de râs.

— Bravo, Excelenţă, continuaţi, vădi că aveţi succes, zeflemiseşte Tamara…

Orlov se repede la ea gata s-o pălmuiască. Tamara

fuge râzând batjocoritor. Orlov ridică din umeri şi se întoarce.

— Tarakanova! strigă el!

Mica ţigancă nu mai e acolo. Favoritul se freacă la ochi, scuturã violent din cap.

— E adevărat, nu mi se năzare mie. A fugit. Unde-o fi. Hei! ofiţer de gardă! sentinele!

Ca să fie auzit mai bine, Orlov sparge o farfurie. Cei strigaţi vin în fugă.

— N-aţi văzut ieşind pe fata ceea—ţiganca?

Soldaţii îl privesc nedumeriţi. Ofiţerul de serviciu holbează ochii.

— Ce vă boldiţi aşa la mine? se răsteşte Orlov. Nu se poate să nu fi văzut pe ţigăncuşă.

— Da, Excelenţă... Adineauri, cu dvs.

— Cine a luat-o de aici? Pe unde-a ieşit? Să mi-o găseşti numai decât! Ai înţeles? Dă ordinele necesare.

Toată lumea se agită, se organizează adevărate vânători.

În cortul lui, Orlov, dezmeticit, umblă nervos încoace şi-ncolo.

— Ce prostie... Eu îndrăgostit? Eu? Haida-de? Doar nu-s nebun. Tarakanova... Ce. Drăguţă el... Tarakanova...

— Excelenţă!

— Ce e? A fost găsită? întreabă Orlov.

Dar ridică din umeri.

Nu e decât Dolgoruki. Generalul îşi răsuceşte mustaţa cu un gest febril.

— Excelentă, am vorbit cu unul din spionii noştri. Ne aduce informaţii de cea mai mare gravitate.

Orlov şi-a reluat înfăţişarea de războinic.

— Dacă afirmaţiile lui sunt exacte — şi trebuie să ţineţi seamă că e unul din cei mai buni spioni — Turcii ne vor ataca în zori de zi.

— Convocaţi imediat consiliul de război.

După două ore, tabăra care dormea se trezeşte în grabă. Spre statele majore au pornit în galop curieri. Se

aude turuit de tobe. Armata rusească e gata să se ciocnească cu teribilii ieniceri ai sultanului.

III.

A doua zi în zori, harabaua ţiganilor ajungea în apropierea oraşului Novgorod.

— De ce plecarea asta pripită? murmură Tarakanova cu lacrimile ’n ochi.

Bătrânul ţigan dădea însă bice cailor.

— Prinţesă mică, Ruşii ne-au vestit că e mai sănătos pentru noi să plecăm îndată şi să ne refugiem la Novgorod, dacă nu vrem să fim prinşi de vârtejul războiului. Ce vrei, aşa ne e scrisă: azi pe câmp, mâine în oraş, din provincie ’n provincie, din iară-n ţară.

Saşa umbla pe jos în urma harabalei. Tarakanova se duse să se aşeze pe scara din dos a căruţei, şi Saşa îi zâmbi drăgăstos. Dar ea nu păru să observe gestul acesta.

Se gândea, trecută de fiori, la frumosul prinţ întrevăzut ca în vis.

— Ştii, îi spuse Saşa, fără mine erai prada tâlharilor celora!

Ea îi aruncă o privire mirată şi îndurerată.

— Da, continuă el… dădeam târcoale cortului şi te-am auzit cântând, pe după cortul generalului. m-am tupilat şi, târâş, m-am strecurat sub pânză şi te-am văzut. Eram gata să te apăr. Când generalul ţi-a dat drumul, după sărutarea aceea scârboasă, mă pregăteam să-l lovesc. Dar s-a întors să vază cine râde de el la intrare. Eu n-am pierdut vremea. Te-am tras spre mine, te-am târât sub strâmta trecere ce mi-o făcusem şi te-am dus pe sus în fugă până la căruţă. Avurăm noroc că nimeni nu ne

băgase de seamă şi pe aici ne-a fost drumul. Vai ce tristă şi obosită mai erai, porumbiţa mea scumpă.

Ea scoase un oftat, întoarse încolo capul, îşi căută în sân o medalie şi o strânse cu foc la inimă. Ce bine! O mai avea! Orlov, se numea prinţul Orlov! Vasăzică, visele cele mai arzătoare se pot împlini. Fusese aproape de acest stăpânitor măreţ şi numai la amintirea vocii lui dulci şi vibrante, la gustul sărutului ce-i dăduse, ea se înfioră toată de plăcere.

— Tarakanova, nu este mulţumită? şoptea Saşa nelinişţit.

— Tâmpitule, strigă ea, tâmpitule. Fugi şi dă-mi pace!

— Las-o în pace pe mititica! urlă bătrânul ţigan. Nu-ţi mai bagi minţile-n cap.

Infirmul bombăni necăjit.

Căruţa ajunse, scârţ, scârţ, la Novgorod şi poposi lângă un han. Nişte marchidani ambulanţi îşi înşiraseră mărfurile şi ţăranii căscau gura la ele. Tarakanova, la vederea podoabelor şi broderiilor cu culori vii scoase o exclamare de bucurie şi trase pe Saşa după ca să-i ară te minunăţiile.

Prin fereastra hanului, Şuvalov şi Kansov pândeau drumul şi observară sosirea ţiganilor. Ne putuseră primi până acum nicio ştire de la Mustafa-Kemir şi începuseră a se plânge de asta, Şeful turc ţinea totuşi la ajutorul lor. De bună seamă, era obosit de preparativele unui atac care să surprindă pe Ruşi. În orice caz. Consemnul era ca ei să aştepte evenimentele la Novgorod.

— Ia te uită la cingătoarea asta brodată! strigă deodată Tarakanova.

O luă de pe iarbă o ţinu sus şi o sorbea din ochi.

Saşa se codi. —Trebuie să fie scumpă.

— Păi întreabă.

— Şi dacă ţi-o dăruiesc, mă săruţi, Tarakanova?

— Da, eşti mulţumit.

Saşa, strălucitor întrebă: — Cât costă?

— Cinci ruble.

— Cinci ruble? Glumeşti? Două iei?

Începu o tocmeală îndrăcită, îndelungată, două ruble şi jumătate, trei. Nici negustorul nici Saşa nu se dădeau bătuţi. În vremea asta, Şuvalov cu ochii măriţi, deveni deodată palid, strângea braţul lui Kansov să-l sfărâme.

— Alexis, Alexis, ia te uită la ţiganca ceea!

— Da, stăpâne, O văd. Dar mă doare!

— Ce spui de ea, hai?

— Auleu… vai! Daţi-mi drumul, mă doare braţul. E drăguţă.

— Drăguţă?… imbecilule. Va să zică nu ai ochi să vezi!

— Ba da. E încântătoare!

— E încântătoare! Atâta tot găseşti la ea! Ia observă, măi Kansov, frumuseţea asta fermecătoare şi fină, distincţia asta, ce linii, puterea ei de seducţiuue fără de pereche, rasa, nobleţea întregii făpturi…

— O, domnule, nu vă credeam în stare să fiţi atins de săgeţile lui amor!

Şuvalov ridică din umăr şi zâmbi.

— Eşti un tovarăş devotat, Kansov, dar eşti uneori lipsit de judecată!

— Mulţumesc pentru compliment.

— Nu sunt îndrăgostit. Alexis. Femeile sunt pentru mine floare la ureche. Nu le cer decât să fie frumoase, să tacă şi să mă potolească. Atâta tot. Ai înţeles?

— Da, dar…

N-apucă să sfârşească vorba că Şuvalov şi sări pe fereastra scundă a hanului şi se apropie de Tarakanova, care se opri intrigată şi intimidată faţă de boierul acesta care se descoperea în faţa ei.

— Domnişoară, dă-mi voie să-ţi ofer această cingătoare brodată, ca ţin omagiu pentru frumuseţea d-tale strălucitoare! i

Saşa încruntă din sprâncene dar Tarakanova nu-şi ascunse bucuria. Ea primi braţul pe care i-l întinse Şuvalov zâmbind, şi spuse lui Saşa, sprinţară:

— Aşteaptă-mă aici o clipă.

Şuvalov cumpără cingătoarea, i-o oferi şi, pe când ea nu mai contenea cu mulţumirile, el o întrebă:

— Cine eşti?

Ea răspunse cu obişnuita ei simplicitate.

— Mi se spune prinţesa Tarakanova!

El tresări, apucă mâinile copilei, mâini prelungi, şi albe şi fine.

— Dar care ţi-e numele, adevăratul tău nume, copilo?

— Nu ştiu. Eu sunt prinţesa Tarakanova!

— Unde te-ai născut? Ea făcu un gest vag. parcă ştia!

În clipa aceasta se apropie şi Kansov, foarte intrigat.

— Adu-mi pe bulibaşa ţiganilor, Kansov.

De cum se ivi bătrânul ţigan, contele îi făcu semn să-l urmeze la han. Îl pofti la o masă împreună cu Kansov, se aşezară în faţa unei sticle de vin de Chipru.

— Cine e fetiţa?

— Fiica noastră, boierule, scumpa noastră fiică.

Şuvalov scoase un pistol, şi-l puse pe masă, la îndemână.

— Nu încerca să mă amăgeşti dacă nu vrei să-ţi mănânce câinii stârvul. Spune-mi adevărul, numai decât!

Bătrânul ţigan tremură. Încercă să schimbe vorba, dar ţeava armei îndreptată spre pieptul lui îi luă piuitul:

— Luminăţia voastră, spun tot ce ştiu! Acum zece ani am găsit-o pe copila asta Într-un sătuc, Tarakanov, la graniţa rusească. Noi n-am furat-o, pot să jur pe orişice, Batuşka, zău că am găsit-o. Fusese părăsită şi tare era frumoasă... Noi i-am spus din totdeauna prinţesa. Nu ştim cine e şi nici ea nu ştie!

— Bine! Ia punga asta şi adu-mi-o pe Tarakanova. Vreau s-o înfiez.

— Mărite stăpâne, păstrează ţi banii, n-o să ne despărţim noi de ea, de lumina şetrei noastre, nicio dată!

— n-ai cântărit punga, tontule! Deschide-o şi uită-te în ea!

Lăcomia fumai tare. Bătrânul pipăi punga. O deschise: conţinea o avere. Buimăcit, primi târgul.

— Păi de, mărite stăpâne, s-o aduc.

Ieşi în fugă. Şuvalov respiră adânc. Kansov îl privi cu admiraţie.

— Dacă n-am înţeles greşit…

— Ce să fii înţeles, hai?

— Seamănă grozav cu prinţesa Dosithea!

— A, în sfârşit îţi dăduşi seama…

— Mărturisesc că e surprinzător şi pare-mi-se că am ghicit cam ce…

— Ia să vedem!

— Aveţi de gând să folosiţi pentru sfânta noastră cauză asemănarea asta uimitoare.

— Da, m-ai înţeles… N-avem dreptul să refuzăm providenţei darul acesta pe care ni-l t rime te din senin..

Se auziră ţipete. Ţiganul cel bătrân se întorcea cu Tarakanova furioasă şi cu Saşa în culmea indignării.

— Să mă vinzi pe mine, o prinţesă, să mă vinzi pe mine, striga Tarakanova.

Şuvalov se ridică, se închină în faţa ei.

Deocamdată n-ai decât numele şi frumuseţea unei prinţese. Eu nu-ţi cer nimic şi-ţi pun la picioare bogăţie, lux, onoruri, iar prietenilor tăi, siguranţă, belşug.

Uimită, Tarakanova, asculta cuvintele încântătoare:

— Da… vei fi o adevărată, o mare prinţesă şi într-o bună zi te vei căsători cu prinţul visurilor tale…

Tarakanova împreună mâinile. Şuvalov închise ochii şi i se păru o clipă c-o vede pe Dosithea cu nimbul ei auriu, în cabinetul maicii stariţe. Tarakanova tăcea. Ah, ea îl cunoaşte pe prinţul visurilor ei. Mâinile ei înfrigurate căutau sub îmbrăcăminte micul medalion, atât de scump ei.

Ea se aruncă plângând în braţele bătrânului ţigan. Consimţea.

— N-ai să faci una ca asta, Tarakanova! strigă Saşa care îşi uni hohotele de plâns cu ale ţiganului.

Trebui ca Tarakanova, cu ochii umezi, dar iluminaţi de o speranţă nouă, să bruscheze ea însăşi despărţirea.

Dădu fuga spre căruţă, şi într-o clipă îşi adună boarfele, sărută pe femeie şi pe copil, pe bătrânul ţigan şi pe Saşa, apoi se apropie de Şuvalov. Mai băură cu toţii câte un rând, pentru ultima oară. Apoi Ţiganii plecară, pe când Tarakanova, foarte emoţionată, dar hotărâtă de-acum, rămase cu Şuvalov.

— Am să te lămuresc îndată, zise Şuvalov tinerei, fete. Dar mai înainte priveşte portretul acesta.

Ii arătă broşa în care Dositheia montase, în medalion, portretul mamei sale. Tarakanova privi portretul fără a înţelege încă.

Atunci, Şuvalov, apucând-o de umeri, o conduse binişor în faţa oglinzii. Tânăra fată, pe care emoţia începuse s-o copleşească, privi rând pe rând trăsăturile ei proprii şi cele ale necunoscutei de pe medalion, care-i semăna atât de ciudat... Şuvalov pândea cu teamă turburarea ei şi primele cuvinte pe care le va rosti.

În sfârşit, într-o suflare, Tarakanova cu ochii aţintiţi pe medalion, întrebă:

— ... Atunci, asta e mama?

În clipa aceasta Şuvalov întrevăzu succesul care ar putea încorona îndrăzneaţa lui întreprindere. Ştiu totuşi să-şi stăpânească bucuria şi răspunse cu ton grav, copilei:

— Da, e mama ta.

— Şi... unde e ea?

— ... Nu mai este... Se numea Elisabetha, şi a fost împărăteasa noastră.

Tarakanova tremura din toate mădularele. Emoţia fu atât de puternică încât leşină. Binişor, cu multă grijă, Şuvalov şi Kansov o ridicară şi o întinseră pe o bancă şi o făcură să-şi revină în simţire.

— Acu ai un mai aveam nevoie de Mustafa, zise Kansov.

Şuvalov cumpăni.

— Dimpotrivă! Dar trebuie înainte de toate, să fugim din ţinutul ăsta, să găsim un loc sigur, şi să asigurăm izbânda scumpului nostru ţel.

IV.

Bătălia era în toi între Nipru şi Nistru. Artileria rusă bombarda cu furie Azovul şi infanteria turcă îndura cu un curaj nenorocit asaltul nenumăratelor legiuni ruse.

Otomanii, care altădată posedaseră prima artilerie a Europei, acum se slujeau de aruncătoarele de pietre de prin secolul XVI. Sultanul Mustafa III nu era lipsit nici de prestigiu nici de inteligenţă, dar fusese urmărit de ghinion şi nu ştiuse să prevadă şi mai ales să puie la punct reformele care se impuneau.

Orlov, după ce urmări începuturile bătăliei şi dăduse instrucţiuni precise generalului Dolgoruski trebuia să plece să se întâlnească cu flota rusă pe care avea s-o ducă la cele mai strălucite izbânzi în golful Cişme, cu preţiosul concurs al amiralilor scoţieni şi englezi Elfenstone, Drigdalov şi Greigh.

— Mai am timp, spunea el lui Dolgoruski. Ştiu că escadra nu s-a ivit încă la Dardanele şi că nicio încăierare încă nu e cu putinţă. Dacă planurile mele sunt executate, marina M.S. Caterina II va da lovitura de graţie, inamicului, pe care d-ta eşti pe cale să-l faci praf.

Dolgoruski îşi înăbuşi mândria. — întreg meritul vă revine, Excelenţă!

Alexis Orlov zâmbi. Artileria tuna, fantasinii ce amestec formidabil de Tătari, Bakeni, Kalmuci! luau cu baioneta tranşeele şi redutele turceşti construite la repezeală, pe când focoşii Cazaci, zburliţi, scoţând strigăte îngrozitoare, se năpusteau pe urma fugarilor într-o goană nebună şi-i

prăpădeau.

Dar mereu zidul de oţel al otomanilor se refăcea peste movile de cadavre. Ştafetele cu ordinele lui Dolgoruski se repezeau în toate direcţiile.

— Cazacii! răcnea Orlov. Toţi la atac la aripa dreaptă!

În sfârşit, spre înserat, vechiul zid viu al Otomanilor se fărâmiţă, fu doborât. Pretutindeni Ruşii avansau, se instalau, se întăreau pe poziţiile turceşti.

— Un triumf general, spuse Orlov, ştergându-şi cu mâneca faţa de praf de puşcă.

— Binecuvântată fie scumpa noastră Mamuşka, Excelenţă!

Amurgul cuprindea câmpul de bătaie. Brancardele forfoteau adunând răniţii. Cai fără stăpân, alergau de colo-colo ca înnebuniţi. Pe frontul rus, bucuria, enormă, izbucni. Se organizau focuri de bucurie, dansuri. Vinul şi rachiul curgeau în valuri din butoaie.

— Să petreacă şi să chefuiască voinicii, poruncise trimesul împărătesei.

În cortul lui, Orlov şi statul-major pălăvrăgeau voioşi înainte de a se da unei odihne binemeritate. Plecaţi peste hartă, fixau punctele cucerite şi prevedeau atacurile de a doua zi.

Un aghiotant răsări, acoperit de praf.

— Excelenţa Voastră, împuterniciţii otomani vor fi aici peste un ceas!

— Fericită veste! Trăiască Orlov. Trăiască împărăteasa!

Ofiţerii delirau de bucurie, Orlov, zâmbitor şi voios, le mulţumea.

Tăvile încărcate cu votkă circulau într-una şi se goleau cât ai clipi. Un tânăr ofiţer se uita mereu spre Orlov, cu teamă să nu fie zărit de el.

Ochii prinţului căzură pe el. Încruntă sprâncenele:

— Evremonski!

Tânărul ofiţer înaintă, plouat. Orlov îl întrebă cu glas scăzut.

— S-a dat de urma ţigăncuşii?

— Vai nu, Excelenţă. Nicăieri. Chiar eu am căutat în tot timpul bătăliei; am crăpat trei cai…

— Ajunge. Dar caută să te distingi în viitoarele atacuri.

Şi prinţul Orlov îi făcu un semn scurt să plece.

Dolgoruski, cu faţa aprinsă, se apropie de Orlov.

— Sunteţi frânt de oboseală. Excelenţă! Ar trebui să vă odihniţi puţin.

Orlov izbucni în râs, ridică pe general sus de tot în braţe şi îi depuse iar delicat, după ce îl sărutase pe gură.

— Mii de draci, nu, scumpe amice, nu repaos! Din contră, să vie să ne încânte aici făpturi dulci şi frumoase. Sper că nu veţi avea de căutat mult pe frumoasa Elisabetha şi că pe chiar acest câmp de bătaie îi voi dovedi cum ştie să învingă un războinic rus! Şi vă poftesc, domnilor, să vă bateţi la fel!

Un concert nebun de ovaţii şi de hohote urcă spre erou. Până târziu în noapte, în cortul lui, ţinură cheful, dansurile, plăcerile nebunatice, cărora prinţul Orlov se dădu cu atâta fervoare şi înfrigurare, că ai fi zis că voia să scape de cruda obsesiune a unei amintiri, care şi începuse să-i devină scumpă.

PARTEA TREIA

I.

Trei luni după aceste evenimente o vie agitaţie domnea la Raguza, perla mării Adriatice. În oraşul acesta dalmat aveau loc negocierile dintre Rusia şi Turcia, învinsă pe uscat şi pe mare în golful Ceşme. Vasul-amiral ancora în rada portului, sub comanda amiralului englez Greigh. Pe bordul vasului se afla Alexis Orlov, delegatul special al împărătesei Caterina II, marele învingător, care primise Crucea Sfântului-Gheorghe şi o demnitate nouă: Comitatul de Cesmensky. Condiţiile de pace ale lui Orlov erau următoarele: Rusia căpăta Azovul pe Don, Kiaburnul la gura Niprului şi toate cetăţile tari ale Crimeei. Cerea chiar anexarea Crimeei însăşi dar plenipotenţiarii turci se apărau cu înverşunare şi târguielile dădeau loc la lungi discuţii şi amendamente. Turcii cedau încetul cu încetul dar pe preţul unei lupte crâncene, în care Orlov desfăşura de altfel o măiestrie neîntrecută. Se folosise de serviciile lui Dolgomski pe uscat, de ale lui Greigh, Drigdale şi Elplinstone pe mare. Dar îşi atribuia nesinchisit toate meritele.

În aceeaşi epocă, o viaţă de vis începuse pentru Tarakanova care locuia în Raguza, pe înălţimile care dominau marea, o vilă delicioasă înconjurată de vii şi de grădini. Vicleanul Şuvalov continua să conspire. Urmărind înfăptuirea proiectelor lui, căuta să câştige pe Turci pentru cauza sa. În dimineaţa asta încântătoare de Iulie,

prinţesa Tarakanova se deşteptase în patul ei mare din somnul turburat de visele şi frigurile noii ei situaţii. Ea nu putea încă crede ca toate astea erau adevărate. Şi totuşi! …

Ah! seara aceea, în Italia, într-un han din Livarno, unde, gătită în mătăsuri şi brocarduri, ea ascultase destăinuirile lui Şuvalov şi jurămintele lui de credinţă.

……

— Mică Prinţesă, mai înainte de orişice însă, cer şi de la tine un jurământ. Nu vei descoperi nimănui în lume că ai cunoscut vreodată pe ţiganii ceia. Jură-mi-o.

Ea şovăia. De ce trebuie să jure acest lucru? Ce rău făcuse?

Dar el stăruia, părinteşte.

— O să înţelegi în curând. Hai, jură fata mea.

Maşinaliceşte, ea strângea pe inimă ei darul lui Orlov şi răspunse: Jur.

— Înainte de a cunoaşte pe lăieţii ceia, unde trăiai? La cine?

Ea făcu un gest vag de neştiinţă. Copilăria ei? Ea nu-şi mai amintea de nimic, decât de Ţiganii aceştia care i-au legănat paşii tineri în sunetul melodiilor lor triste şi în scârţăitul conţinu al harabalei. Nu cunoştea nici mamă nici tată. Să fi fost într-adevăr cu putinţă ca ea să fie fiica unei Împărătese a tuturor Rusiilor?

— Mama, mama! spunea ea, cu lacrimile în ochi…

— Adu-ţi aminte acuma, trebuie! Mama ta, încolţită de intrigile şi ambiţiile politice dezlănţuite, a trebuit să se resemneze şi să te depărteze de la Curte. Mie mi te-a încredinţat. Te-am dus noaptea, într-o săniuţă, pe când tu plângeai în scutece şi eu te strângeam la piept. Te-am dus departe, la nord ca să te predau unor oameni siguri, nişte ţărani de treabă care locuiau într-o fermă la Tarakanov.

Fata scoase o exclamaţie, turburată—Tarakanov… da, văd acum, îmi pricep numele şi de ce îmi ziceau prinţesa Tarakanova.

— Şi o să şi fii într-o zi împărătească a tuturor Rusiilor, ca augusta ta mamă. Iar eu am onoarea să fiu primul care-ţi sărută mâna, Majestate...

.....

O! ameţeala acestor săptămâni de nebunie! Din oraş în oraş, urmaţi de noi amici al căror număr creştea din zi în zi, ei se instalară la Raguza. Şi profesori devotaţi îi dădeau lecţii, îi perfecţionau cunoştinţele ei de limbă rusă, o învăţau ţinuta, uzanţele etichetei. Ce minunate rochii o împodobeau acum! Când se privea în oglinzi, se ducea copilăreşte să le atingă cu degetul ca să se convingă că nu visa. Contele Şuvalov îi era ca un părinte. Ea îl adora. Contele se arăta de altfel încântat de inteligenţa excepţională şi de uimitorul dar de asimilare al Tarakanovei.

— Grigori... spunea el într-o seară lui Kansov. Copila asta e fermecătoare. Ce rasă, ce atitudini regale şi ce seducţie! Mă întreb, zău, câteodată dacă nu-i cu adevărat Dositheia.

Kansov era cel mai, grăbit s-o înveţe „uzanţele de Curte” Şi, fără ca să şi dea seama, era înflăcărat de dragoste pentru ea. Pe măsură ce asista la transformarea ei, simţea crescând în el din ce în ce mai puternic un sentiment de violentă pasiune. Dar nu voia să creează singur şi aducea lui Şuvalov un sprijin deplin şi zilnic, în grelele demersuri ale acestuia pe lângă Turci.

Pe când camerista îi aducea la pat ceaşca de ciocolată fierbinte şi cotleta şi prăjiturile pentru fruştuc, Tarakanova privea fericită prin fereastra deschisă.

— Alteţă, zise subreta, contele Kradzivill doreşte să vă prezinte omagiile!

— O! făcu Tarakanova plictisită. Dar apoi amintindu-şi că Şuvalov îi recomandase să se ară te extrem de gentilă cu acest bogat senior polonez care avea să fie marele şambelan a viitoarei ei Curţi, ea spuse:

— Să intre. Dar e foarte corect ce fac?

— E foarte corect! spuse însuşi contele Kradziwill

intrând. Îi sărută Tarakanovei mâna şi urmă: „La sculare, împărăteasa primeşte pe şambelanul şi pe doamnele de onoare ale Curţii, care procedează la toaleta ei. Doamnele de onoare nu sunt încă adunate dar va venişi asta, Prinţesă Elisabeta!…”

— Nu mă numesc Elisabeta…

— Veţi fi Elisabeta II, prinţesă Dositheia, eu îmi pot permite s-o iau înaintea ceasului când poporul imens va binecuvânta graţiosul vostru nume. Prinţesă Elisabeta, sunteţi frumoasă la trezirea voastră ca aurora cea cu degetele de trandafir…

O să mi-o spui asta, Conte, la toate trezirile mele? observă ironica fată.

— O doresc. Alteţa Voastră Imperială ar face să pălească floarea cea mai orbitoare!

Tarakanova înălţă din umeri.

— Şi gărzile d-tale, conte?

— Gărzile mele, sunt ale Voastre, Prinţesă! Tocmai le-am inspectat. Sunt nişte voinici splendizi.

Kradziwill scoase un oftat şi se aşeză pe o canapeluţă, făcându-şi vânt. Era un omuleţ bătrân şi urât, bogat ca în basme, pe care Şuvalov îl cucerise pentru planurile lui, licărindu-i dinaintea ochilor rangul strălucit ce-l va avea la viitoarea Curte. Până atunci Kradziwill plătea toate cheltuielile „casei imperiale”. Recrutase cu cheltuieli mari o gardă de onoare şi dispera să ajungă să-i deprindă cu disciplina. Aventurieri şi dezertori, beau de stingeau, şi se furlandiseua prin port în uniformele lor sclipitoare, legându-se de fete. Kradziwill el însuşi, craidon şi hulpav, uitându-şi vârsta, visa să devie şi amantul Tarakanovei după care i se scurgeau ochii.

— Prinţesă, vă iau la o plimbare pe marginea mării.

— În caleaşca mea frumoasă?

— În caleaşca Voastră frumoasă. Tarakanova bătu din palme.

— Doresc să mă însoţeşti, conte.

— Dorinţele Voastre îmi sunt porunci.

— Şi locotenentul Domanski să şadă lângă mine.

— Ei, dar eu, Principesă?…

— D-ta, vei sta în faţa mea, cu contesa Rostopşin.

Kradziwill ieşi cu o mutră acră. Merse să caute la primul etaj pe Şuvalov, dar Kansov îl opri: — Sst! Contele stă de vorbă cu Mustafa Kemir. Marele Vizir al Sultanului. Cum se simte azi Prinţesa?

— Admirabil, regal, imperial. Am venit s-o duc la plimbare în port, cu care ocazie se va produce mica manifestaţie convenită.

— Fă lucrurile bine, conte!

— Le fac, păcatele mele. Am mai cerut să mi se trimită o sută de mii de ruble. Am cheltuit până acum, ştii cât, d-le Kansov?

— Nu, şi nici nu vreau să ştiu. Împărăteasa va şti să ţi le-întoarcă împărăteşte.

Kansov zâmbi şi se înapoia la Şuvalov.

Contele Kradziwill se îndreaptă atunci spre grilajul parcului încercând să dea un mers războinic trupului său de hahaleră. O ceată de calici râdeau şi chioteau frăţeşte cu cele douăzeci şi cinci de gărzi ai Împărătesei.

Kradziwill spumegă: —Domnule Domansky, strigă el.

Ofiţerul se apropie. Un tânăr falnic cu o figură deschisă şi simpatică.

— Înşiră, rogu-te, garda în faţa peronului vilei. Principesa îşi va trece în revistă oamenii peste câteva clipe. Plata nu se va face dacă disciplina şi prezentarea armelor nu va fi fără cusur.

Aceste cuvinte energice avură un efect magic. Cei 25 de oşteni se alarmară într-o clipită şi defilară prin aleea grădinii într-o ordine aproape perfectă.

Adresându-se apoi unuia dintre calici, un zdrahon mustăcios, Kradziwill se informă: — Vasăzică, suntem înţeleşi. Dacă răcniţi bine şi din rărunchi, diseară aveţi suma făgăduită.

— Las pe noi, Luminăţia ta! răspunse vlăjganul bătându-se în piept.

Între timp, prinţesa Tarakanova îşi terminase pregătirile. Avea, în podoabele ei de gală, o aşa de firească eleganţă, o distincţie atât de suverană, că văzând-o, contele Kradziwill plecă un genunchi în pământ, uimit.

— Principesă, dacă binevoiţi să mă urmaţi!

Ea îl însoţi zâmbitoare, deoparte şi alta cu contesa Rostopsin şi cu Kansov, care venise şi el. În faţa peronului, garda prezintă armele, pe trei rânduri. Tarakanova îi trecu în revistă. Îşi făcu inspecţia cu o gravitate încântătoare şi apoi, cu un picior uşor, urcă în caleaşcă. La ieşirea din vilă, calicii adunaţi izbucniră în strigăte delirante:

— Trăiască împărăteasa, Trăiască Elisabetha II!

Tarakanova, uluită, se înclină, apoi spuse lui Kradziwill:

— Daţi ceva bani acestor oameni de treabă. Sinceritatea entuziasmului lor mă mişcă nespus de mult.

Kradziwill se execută cu o perfectă bună dispoziţie. O ploaie de aur căzu peste „bandă” care îşi reînnoi uralele, cu un avânt de data asta neprefăcut.

— Trăiască împărăteasa! Trăiască Elisabetha! Urrra!

În mod prudent, caleaşca se feri să coboare spre port. Strălucitul echipagiu, tras de patru cai albi făcu un ocol campile înflorite de prin parcul Raguzei şi reveni la vilă, după o oră ce păru prea scurtă Tarakanovei.

Figuranţii tot acolo mai erau şi răcneau să-şi spargă beregata. Dar garda dispăruse şi unica sentinelă, buhăită de vin, dormea maiestoasă pe treptele peronului…

II.

— Amirale Greigh?

— Monseniore!

— Să-ţi mărturisesc că mă plictisesc cu atâtea negocieri. Mă simt cuprins de… cum îi ziceţi dv, la starea aceia de silă, de ostenealã?…

— Spleen?

— Da, spleen, asta-i cuvântul. Vasul d-tale amiral, scumpul meu, este luxos, somptus, dar serbările pe el sunt rare şi femeile invizibile.

Amiralul Greigh încreţi buzele. Era un vechi lord incoruptibil şi solid, priceput navigator şi soldat încercat.

— Monseniore, un wisky?

— Bucuros.

Pe când Orlov sorbea whiskyul, întins pe o canapea şi privind de pe bord splendida Raguza scânteind în soare, un ofiţer se apropie.

— Amirale, a sosit un curier al M. S. Împărătesei.

— Să vie.

Curierul înaintă, salută milităreşte pe comandantul vasului şi-i predete plicul.

Amiralul se înarmă cu o pereche de ochelari şi citi mesagiul imperial cu atenţie. Când sfârşise, zâmbi.

— Monseniore, doreai să-ţi găseşti vreo ocupaţie pe aici. S-a găsit.

Îi întinse plicul, concediind pe curier. Orlov se ridică şi citi, cu jumătate glas:

„Aflu că o aventurieră s-a refugiat la Raguza unde intenţionează să ceară ajutorul Porţii pentru ca să facă să

triumfe înscenarea ei se pretinde a fi fiica Elisabethei Petrovna şi dispune de numeroşi partizani printre cari sunt unii din cei mai neîmpăcaţi şi mai vicleni duşmani ai mei. Vă rog dar să faceţi cele necesare ca să vă asiguraţi, indiferent prin ce mijloace, de această pretinsă fiică a Elisabethei. Veţi face în vreun chip ca această tânără neruşinată — se spune că e foarte tânără şi de-o figură plăcută—să fie condusă la Sf. Petersburg unde va suporta soarta ce merită. Ar trebui să provocaţi orice împrejurări care v-ar permite să duceţi la bun sfârşit întreprinderea această. Vă rog să comunicaţi scrisoarea aceasta prinţului Orlov căruia i-aş fi recunoscătoare să binevoiască a ne da ajutorul lui eventual”.

Amiralul Greigh izbucnise într-un râs deschis şi copilăresc.

— Ei, Monseniore, ce spui de asta?

— Spun că asta mă amuză în cel mai mare grad, exclamă Orlov, înveselit. Ei, da, scumpul meu Amiral, am să conduc în persoană cercetările şi am să pun mâna pe această păpuşă.

— Ai citit, Monseniore, ce scrie despre păpuşica asta: Se spune că e foarte tânără şi de-o figură plăcută!

— Citit, Domnul meu. Dar ce vrei să insinuezi?

— Pe Neptun, nimic decât ceva foarte firesc.

— D-ta vrei să presupui cumva că eu aş considera pe o vrăjmaşă a M. Sale Împărătesei drept o femeie demnă de atenţiile mele?

Amiralul Greigh, nelinişti, simţi îngheţându-i surâsul şi întâmpină încurcat:

— N-am gândit niciodată un asemenea lucru, Monseniore!

Orlov râse fără fasoane la rândul lui şi pocnindu-l cu palma pe umăr pe amiral de-l făcu să se clatine, zise:

— Pe Neptun al d-tale, bunul meu Greigh, dacă prada e frumuşică, o vom despăgubi în natură.

III.

Contele Şuvalov împinse cu un gest brusc* contrariat documentele ce studia—hărţi ale teritoriilor Ruseşti, scrisori politicoase, dar viclene, şovăielnice ale Turcilor — şi spuse secretarului său:

— Haidem, Kansov, să mergem la consiliul prea graţioasei noastre Împărătese. Într-un mare şi frumos salon din parterul vilei. Tarakanova ţinea consiliul la biroul ei. Kradziwill, contesa Rostopşin, prinţul Medavin, contele Lebedosky. Un secretar care lua note şi înregistra dezbaterile, înconjurau pe viitoarea suverană.

Când Şuvalov şi Kansov îşi făcură intrarea, Tarakanova, printr-o graţioasă înclinare din cap, curtezanii, printr-o temenea foarte ortodoxă, salutară pe făuritorii Triumfului în perspectivă.

— Majestatea Voastră va scuza întârzierea noastră, spuse Şuvalov cu cea mai mare seriozitate, dar afacerile Statului ne-au constrâns la discuţii mai îndelungate de cât socotisem.

— Afacerile Statului, recunosc, nu admit întârziere, răspunse Tarakanova cu un fermecător surâs, numai că ne lipsesc de bucuria de a vă vedea şi de folosul de a vă auzi sfaturile!

Un murmur surd şi încântat alergă din gură în gură. Ce spirit, ce delicateţă! Ce incomparabilă împărătească!

— Aveţi bunătatea sa semnaţi proclamaţia către popor? întrebă respectos Lebedosky.

Tarakanova luă o pană de gâscă şi se pregăti să-şi pună iscălitura, dar avu un scrupul şi reciti cu atenţie această proclamaţie care acoperea mai multe pagini

scrise cu cerneală. În vremea asta, Kradziwill scoase la iveală din buzunar o cutiuţă de pluş, o deschise şi arătă cu plăcere vecinilor lui splendidul inel ce-l conţinea. Şoptea: „E un cadou pentru prinţesă” Şi, cu paşi de lup, se apropia de birou şi puse cutiuţa deschisă pe masă.

Tarakanova încruntă sprâncenele.

— Conte Kradziwill, nu-mi întrerupeţi meditarea!

Kradziwill roşi ca un şcolar şi-şi reluă cutiuţa în grabă, cu un suspin.

Tarakanova îşi semnă proclamaţiunea. Apoi o rază veselă îi însufleţi faţa.

— Domnilor, ce-ar fi să ne ocupăm acum de marele bal politic pe care-l dăm mâine seară? Chiar şi frunţile cele mai înnoptate se descreţiră.

— Toate ordinele sunt date, spuse Kradziwill, orchestra, împodobirea festivă a grădinii şi a vilei, ordonanţa supeului. Răcoritoarele, tot.

— Şi toaletele mele?

— Toaletele Alteţei Voastre vor fi aci mâine de dimineaţă.

Atunci, întorcându-se spre Şuvalov, Tarakanova spuse, cu oare care, şovăire:

— Nu crezi că ar trebui să invităm şi... pe amiralul Greigh şi pe prinţul Orlov?

Săriră toţi cu gura, fără să le mai pese de etichetă: „Imposibili Scandalos! Peirea noastră”!

— Tăcere, d-lor, se răsti Şuvalov. Cine v-a întrebat?

Duşul acesta făcu să tacă mica ceată de curteni. Kradziwill riscă:

— Asta înseamnă să pofteşti lupul să mănânce oaia. Dacă lăsăm pe aventurierii Catherinei să intre aici, nune semnăm singuri osânda de moarte?

Şuvalov înălţă din umeri. —Părerea d-tale, Kansov?

— Socotesc că e mai bine să nu ne încurcăm cu Greigh şi Orlov.

— Părerea d-tale, Lebedosky?

— Mă alipesc la punctul de vedere al lui Kansov. Nici

vorbă că emisarilor Catherinei le-a ajuns la cunoştinţă existenţa noastră. Nu, li s'ar da arme ca să ne înlăture, dacă i-am invita aici?

— Este vreo părere contrarie?

Nimeni nu crâcni, Tarakanova cu inima bătând, se prefăcea totuşi a fi indiferentă la aceste dezbateri. Dar nu-şi putu ascund emoţia când Şuvalov reluă cuvântul, în mijlocul atenţiei generale:

— Domnilor, ideea Alteţei Sale Imperiale Elisabetha dovedeşte adâncimea şi înţelepciunea vederilor sale politice. Dv. Ştiţi ce mari speranţe clădeam pe ajutorul Turcilor. Mi se pare acum prea nesigur să nădăjduim în concursul lor. Ne poartă numai cu vorba. Aflu însă printr-unul din prietenii noştri că situaţia lui Orlov la Petersburg pe lângă Catherina este foarte compromisă. Se şopteşte de favoarea pe care a ştiut s-o câştige contele Potemkin în absenţa lui Orlov. Înţelegeţi, domnilor?

Adunarea plecă urechile şi deschise ochii şi mai mari. Kansov zâmbi.

— Alteţa Sa Imperială îi cunoaşte povestea lui trecută şi se gândeşte să-l facă pe Orlov repete odată.

— Ai ghicit Kansov, continuă Şuvalov cu un surâs de înţelegere. Da, nu trebuie să uităm că prinţul Orlov a ajutat pe vremuri pe împărăteasa de acum să capete tronul şi că prinţesa Elisabeta e mai frumoasă decât Catherina! Concursul prinţului Orlov nu preţuieşte oare cât cel atât de şovăielnic al Turcilor, — ce ziceţi, domnilor?

Acum o întoarseră cu toţii. Kradziwill cel dintâi strigă:

— Alteţa Sa are geniul lui Petru cel Mare, bunicul său. Trăiască Elisabeta II!

— Trăiască Elisabeta II, strigară în cor şi ceilalţi.

Tarakanova, în culmea bucuriei, cu obrajii îmbujoraţi, bătu din palme.

— Repede, repede! Trimeteţi invitaţiile amiralului Greigh şi prinţului Orlov.

Kansov se repezi. Kradziwill se apropia din nou de

Tarakanova.

— Alteţa Voastră îmi va permite să-i ofer acest giuvaer atât de nevrednic de Ea.

Îşi scoase iar cutiuţa şi-i prezentă inelul. Tarakanova îl luă cu un gest grăbit, şi-l petrecu în deget şi-l făcu să scânteieze în soare. Cei de faţă se întreceau să-l admire:

— Ce focuri aruncă, ce splendoare! O minune!

Radios, Kradziwill făcea pe modestul. La felicitările ce i se prezentau, el răspunse:

— O! nu-i decât o pietricică de gârlă, cât se poate de nevrednică de scumpa noastră Alteţă.

Dar când minunările se potoliră şi Tarakanova se depărtă în apartamentele ei, Kradziwill bombăni, cu buzele strânse:

— Mi-ar fi putut măcar spune o vorbă de mulţumire!

IV.

În trapul celor doi cai focoşi, caleaşca lor, luminată de o torţă purtată de un marinar care şedea pe capră lângă vizitiu, se îndrepta prin uliţele Raguzei către vila prinţesei Elisabeta. Greigh şi Orlov, în mare ţinută, se duceau la bal. Încă nu-şi puseseră pe ei mantilele domino şi ţineau încă măştile în mână.

— A! tare-i nostim, spunea Orlov râzând, niciodată nu m-a amuzat atâta o chestie! Adresându-ne invitaţiile astea, mica aventurieră ne-a trimes, zău, frânghia cu care o să fie spânzurată.

— Cu atât mai sigur cu cât mă bizui şi pe ajutorul Excelenţei Voastre care se pricepe tot atât de bine să câştige inima unei frumoase pe cât se pricepe să zdrobească o armată a Sultanului.

— Linguşitorule!

— Am o idee, Monseniore!

— Asta nu mă mira la d-ta.

— O să întoarcem gestul de politeţă ce ni se face, oferind şi noi o recepţie pe bordul meu. Dacă putem obţine prezenţa tinerei păpuşi, vom şti noi s-o facem să nu mai plece.

— Şi chiar s-o ducem cu noi, nu-i aşa? Amirale, adu mâna-ncoace. Ideea d-tale e genială

Caii gâfâiau urcând coasta ce ducea spre vilă. Se şi zăreau luminile parcului şi se auzea sunetul viorilor. Cei doi ofiţeri ai Catherinei II coborâră şi intrară, mascaţi şi în mantii domino. Perechi se plimbau prin grădinile luminate de torţe purtate de lachei.

Prin uşile larg deschise strălucea salonul, centrul

balului. Se dansa cu animaţie. În faţa peronului, la lumina făcliilor, garda Tarakanovei dădea onorurile cu o impozantă majestate.

— Drace! şopti Orlov. De imitat e foarte bine imitat.

— Nu te temi de vreo cursă?

Orlov, cu o îngâmfare firească, îşi bombă pieptul.

— Nu, zău, nu mă tem de altceva decât să nu plac destul stăpânei de-aici!

— Intrăm? Nu trebuie să prezentăm omagiile noastre Prinţesei?

— Avem vreme, scumpul meu. Nu suntem mascaţi? Cine să ne recunoască? Mai pe urmă.

Ştrengar şi vesel, Orlov zâmbi la două femei care-l izbiseră în fugă şi le cuprinse taliile. Ele se smulseră răzând şi-şi urmară fuga. Orlov alergă după ele prin alei.

Se dansaşi în grădină. Dar Orlov se opri brusc.

O ţigancă trecea din braţ în braţ, dansând cu unul, cu altul, şi părând de-o veselie nebună.

Orlov tresări. Înaintă hotărât spre ea. Cum sosea cu braţele întinse, în dreptul ei, tânăra ţigancă îl zări. Se opri o clipă, ca şi cum îi stase inima, apoi o tuli uşoară. Se strecură printre perechi şi se opri la un locşor al grădinii cu mai puţină lume.

— Ei, ţigăncuşe frumoasă, nu vrei să dansezi cu mine?

Ea râse, dădu din cap că nu şi o şterse din nou, favorizată de grupul unei farandole care-i despărţi. Dar abia ajunsese la o balustradă de marmoră şi se sprijinise de ea cu respiraţia tăiată şi emoţionată, că Orlov şi răsări luându-i mâinile.

— Prizonieră, eşti luată prizonieră. Cine eşti sălbatico, mică vrăjitoare necunoscută! Ce, un senior rus te sperie aşa de mult? Ia te uită la mine. Am eu aerul unui bandit?

Îşi scoase masca. Ţiganca se înfioră toată.

— Şi d-ta, cum arăţi la faţă: Permite-mi să ţi-o admir. Nu e cu putinţă ca un corp atât de fermecător să nu aibă figura cea mai răpitoare.

Ruşinoasă, ea îl împiedică să ridice mâna spre masca

ei. Ea puse un deget pe buzele lui şi, lăsându-şi capul pe umărul lui Orlov, ea murmură, cu ochii pe jumătate închişi;

Porumbiţă, porumbea,
Cine-aţine calea ta?...
Nu te cheamă, te vrăjeşte,
Şi te-nhaţă vultureşte...

Orlov tresări la rândul lui. Vocea asta» vocea asta, pură, limpede, vocea asta plină de fior focos! Nu. Nu se putea înşela! Era chiar vocea micei ţigănci întrezărite într-o seară de bătălie şi pe care niciodată nu o mai putuse uita. V oi să se încredinţeze, dar. Cum ea îi ghicise intenţia; mlădioasă şi iute, Tarakanova fugise din nou.

— Pe sfintele icoane, jură Orlov, femeia asta există sau sunt victima unei vedenii?

Voi s-o ajungă iar, dar uitase să-şi mai puie masca pe faţă şi, la câţiva paşi de peron, dădu de amiralul Greigh, pe care un grup de partizani îl înconjurau respectuos şi de Contele Kradziwill care-l recunoscu şi exclamă, salutându-l:

— Contele Orlov! Principe, e într-adevăr o prea mare onoare pentru noi!

Scoţându-şi masca, întrecându-se în termenele, Kradziwill, gătit cu bogăţie extremă, adăugă:

— Mă duc să anunţ eu însumi şi numaidecât pe principesa Elisabetha de sosirea Excelenţei Voastre.

Orlov ar fi voit el să scape şi să regăsească pe încântătoarea ţigancă. Trebui însă să renunţe la acest proiect şi să surâdă amabil mulţimii grăbite care i se temenea fără măsură.

Tarakanova, revenită în budoarul ei, juca de bucurie ca un copil. Mai auzea glasul cald şi vibrant al lui Orlov. Şi îşi amintea seara aceea a bătăliei când, în cortul generalului Şef, cunoscuse pentru întâia oară nebiruit şi poruncitoarea vrajă a amorului.

— Toţi din toate părţile întreabă de Alteţa Voastră, care se amuză între timp să se ascundă în costumul acela imposibil! o mustră doamna de onoare Contesa Rostopsin. Iată toaleta Voastră, Prinţesă.

Cameristele prezentară, cu o plecăciune, rochia de bal a Prinţesei: O minune de mătase şi dantele albe.

O îmbrăcară, iar Kradziwill văzând-o, căci venise să o cheme, îngenunche ară.

— Cum mă găseşti? Divină, nu?

— Divină, chiar acesta e cuvântul.

O, Principesă, daţi-mi voie să vă fac o mărturisire care-mi arde de mult inima şi pe care nu o mai pot înăbuşi.

— Mărturiseşte, conte, mărturiseşte!

— Vă iubesc, Alteţă, vă iubesc cu sufletul pierdut şi aş vrea să simţi toată puterea şi tot avântul imensei mele dragoste.

Tarakanova izbucni în râs.

— Taci, obraznicule!

Dar el, cum sta în genunchi, încercă să-i înlănţuie cu braţele picioarele, în timp ce buzele-i tremurau şi corpul îi era agitat de o tremurătură aproape epileptică. Atunci, Tarakanova, supărată, îl lovi violent cu evantaiul peste nas, făcându-l să-i dea drumul. Ea plecă. Bătrânul conte, zăpăcit, scoase din mâneca dantelată o batistă şi-şi tamponă pe nas câteva picături de sânge care picurau.

În acest timp, în josul peronului, Orlov şi Greigh, care-şi puseseră iar măştile, nu mai erau acum înconjuraţi decât de micul Stat Major al conspiraţiei. Şuvalov dirija cu vioiciune conversaţia, adresându-se îndeosebi lui Orlov.

— Monseniore, nu vă e necunoscută descendenţa ilustră a principesei Elisabetha. Fiică a împărătesei Elisabetha Petrovna, ascunsă, ocrotită cu un fanatic devotament de către noi, din timpul copilăriei ei, prinţesa Elisabeta e într-adevăr vrednică să urce pe tronul Rusiei.

— Dar, domnule Conte, întâmpină Orlov cu mândrie, păreţi a fi uitat că eu reprezint— nu aici, presupun, ci în afara acestei incinte, pe M.S. Caterina II, împărăteasa

tuturor Rusiilor.

— Monseniore, replică Şuvalov cu sânge rece, noi vă rugăm să faceţi cunoştinţă cu Alteţa Sa Imperială Elisabeta, nepoată a lui Petru cel Mare. E un omagiu ce ţinem să-l facem marelui militar şi ilustrului bărbat de Stat ce sunteţi!

Orlov, măgulit, se îmbună, pe când Greigh, destul de intrigat, îşi muşca buzele.

— Unde este această tânără şi nobilă Principesă? întrebă Orlov.

— Nu-mi voi permite să vă prezint Prinţesei decât la ora douăsprezece precis. Va fi ora când vor cădea măştile. Dar de arătat v-o pot arăta chiar de acum. Iat-o!

Sus, în capul scărilor, se ivise Tarakanova, sub masca ei de dantelă în rochia ei somptuoasă făcându-şi vânt cu evantaiul, cu o cochetărie studiată. Orlov şi Greigh nu ascunseră de fel, printr-o mişcare de surpriză admirativă, că nu se aşteptau la o asemenea mândră arătare.

— Pare foarte frumoasă, făcu Orlov.

— Şi prin degajarea ei distinsă arătă ilustra ei origine, observă Greigh flegmatic.

Tarakanova coborî scările şi făcu prin grădină câţiva paşi trecând pe lângă grupul care o studia fără să pară.

— Prezentaţi-mă! zise deodată cu tărie Orlov lui Şuvalov.

Contele se codi, apoi se înclină binevoitor. Înaintă, cu Orlov alături, şi o ajunseră pe Tarakanova.

— Alteţă, permiteţi-mi să vă prezint pe Excelenţa Sa Prinţul Orlov.

Orlov se descoperi.

— Vreţi să faceţi câţiva paşi prin grădină? întrebă ea zâmbitoare.

Ea îi acorda această favoare cu o bunăvoinţă cam mândră. Se depărtară cu paşi mărunţi, în timp ce Greigh, care se angajase într-un dans, nu-i pierdea din ochi.

Şuvalov şi Kradziwill schimbară o privire; încântată.

— Merge bine, foarte bine, şopti Şuvalov frecându-şi

mâinile. Dar ce ai, Kradziwill?

— Eu? Nimic.

— Îţi sângeră nasul, ai o zgârietură.

— Da… în grădină, o afurisită de cracă m-a lovit şi m-a zgâriat.

— O cracă de copac ori pudoarea jignită a unei dansatoare?

Kradziwill furios, ridică din umeri fără să mai răspundă.

V.

Plecându-şi statura înaltă ca să răspundă prin monosilabe la cuvintele intenţionat banale ce i le adresa Tarakanova, Orlov arunca pe furiş priviri nerăbdătoare înapoi. Lăutarii, grupaţi prin parc, smulgeau din instrumentele lor sunete jucăuşe şi pline de foc. Lângă un boschet, Orlov şi Tarakanova se opriră un moment, lăsând să treacă valul viu şi gălăgios al unei farandole. Orlov urmărea cu ochi răscolitori toate femeile.

— Nu cumva pe o ţigăncuşe tânără o cauţi? spuse Tarakanova, zâmbind sub mască.

Orlov, încremenit, făcu un semn negativ.

— Nu caut pe nimeni, Doamnă.

— Sunt puţin cam obosită. Vreţi să ne aşezăm puţin pe banca asta?

Desigur.

Se dojenea în sine că era aşa de rezervat. Dar gândul îi era captiv într-altă parte şi nu înceta de a se învârti în jurul acelei ţigănci misterioase, atât de fugar întrezărită a doua oară, şi atât de repede iar dispărută!

Deodată, izbucni o alarmă, strigăte nebunatice, din toate părţile. Pe un gang un lacheu făcuse să răsune cele douăsprezece lovituri de miez de noapte. Invitaţii îşi scoteau măştile. Mici ţipete speriate, râsete, exclamări de surpriză, felicitări reciproce, chiar şi sărutări, şi unele protestări supărate. Părea că începe o nouă serbare, iar tarafurile cântau ceardaşuri ungureşti îndrăcite.

Cu un gest brusc, Orlov îşi scoase masca de mătase. Privi pe prinţesă cu o mândrie inocentă.

— Ce aşteptaţi, Principesă, ca să vă arătaţi imperiala voastră faţă?

Ea puse gingaş mâna pe braţul lui Orlov. Prin dantela fină, ochii scânteietori îl întrebară, părură al iscodi dacă nu o recunoştea. Orlov strângea din sprâncene. Privirea asta de văpaie catifelată, hm! o mai admirase el cândva, desigur. Dar unde? încetişor Tarakanova îşi rezemă capul de umărul Prinţului. Surprins Orlov şovăi. Aventuriera asta şi ceda vrăjii lui dominatoare? Prea era obişnuit cu succese uşoare ca să se mire prea mult. Începu a zâmbi, nu fără oarecare mulţumire de sine. Dar, ca o adiere caldă, Tarakanova fredona:

Porumbiţă, porumbea,
Cine-aţine calea ta?...

Orlov tresări. O voioşie subită îl năvăli. A! Cum? misterioasa ţigancă să fie principesa Elisabeta? Cu cele mai delicate precauţiuni, el ridică frumosul cap de pe umărul lui, desprinse masca de dantelă. Tarakanova, cu ochii umezi, simţi privirea aceea iubită învăluind-o toată. Ea se sculă, făcu câţiva paşi.

— O! nu, nu fugi iarl imploră Orlov.

Se ridicase şi el, o urma, turburat adânc.

Ce frumoasă şi nobilă era, fata asta tânără. Simţi o înduioşare nespusă. Siguranţa lui obişnuită, dispreţul lui de femei, sălbatica lui trufie îl părăseau. Dar bine, nu era posibil! Continua să viseze! Pe fata asta delicioasă, pe ţiganca asta travestită în aventurieră, el o iubea aşadară! Şi trebuia să seducă şi să răpească pe această inamică a Caterinei... Trebuia s-o aducă sub ghearele vultureşti ale stăpânei lui împărăteasa, pe o copilă pentru care inima lui bătea să se rupă!... Tarakanova, ameţită, se sprijinise de un arbore. Auzea nisipul aleii scârţâind sub paşii prinţului Orlov, care, nici vorbă, o va întreba. Ce să-i spună? Dar Orlov, ajuns la cincisprezece paşi, nu îndrăznea să mai înainteze. Amândoi erau răvăşiţi în suflet de un chin

teribil şi delicios. Gândurile li se încălzeau, ca într-un vârtej, se rătăceau, se zbăteau.

— E o copilă, se gândea Orlov. Niciodată n'aş putea s-o amăgesc, să mă joc cu viaţa ei. E un copil şi o femeie în acelaşi timp, aşa de frumoasă, aşa de ispititoare, aşa de curată. Aş vrea să fiu la picioarele ei.

Suspină, apoi se apropia de ea. Viorile aiurau acum dureros o tânguire sentimentală. Cu o duioşie gingaşe Orlov prinse pe Tarankova în braţele sale. Ea întoarse spre dânsul faţa ei dulce. Buzele li se uniră într-un lung sărut.

Apoi, brusc, Orlov se trase înapoi, îşi trecu mâna peste buze, ca şi cum sărutul îl arsese. Dar, în acelaşi timp, ochii lui Orlov se umpleau de lacrimi, inima îi bătea cu zvâcniri năprasnice. Şi cugetul lui, hărţuit, rătăcit, amesteca imaginea împărătesei cu cea a aventurierei.

„Nu pot abuza de copilul acesta. Împărăteasa mă iubeşte şi o iubesc. Îi datorez gloria şi viitorul meu. Sunt eu chiar un trădător? Sunt un soldat. Împlinesc o misiune. O voi împlini, cu orice preţ, fie ce-o fi. Şi totuşi, niciodată nu am simţit, ca astăzi, dogoarea mistuitoare a dragostei. Cât de mult iubesc pe fata asta din chiar ziua când a răsărit misterios în cortul meu... Ea este pentru mine taina nemărturisită nici mie a tuturor dimineţilor şi zilelor şi nopţilor mele, — pentru ea trăiesc şi nu pentru... altele. Ce contează misiunea mea, pe lângă un surâs, o mângâiere a ei... Sacrilegiu! Nu mai sunt în toate minţile...

Cu paşi de lup, amiralul Greigh trecu pe lângă ei. Îşi pusese pe furiş masca şi se depărtă întorcându-se de mai multe ori. Ei nici nu-l observaseră, scoşi din lume, scoşi din fire, cum erau!...

Orlov dăduse întâlnirea Tarakanovei pe una din promenadele fermecătoare ce se întind de-a lungul ţărmului mării, în apropierea Raguzei. Tânăra fată era în întârziere. Şi seniorul rus fremăta de nerăbdare, în umbra unui tei stufos, loc obişnuit al întâlnirilor lor. Căci era a

treia oară când dimineţile parfumate le dăruiau câte-o oră duioasă, prea scurtă pentru amorul lor sincer. Orlov, zorit şi încolţit de Greigh, încredinţă pe englez de apropiata lui reuşită, ferindu-se să-i mărturisească pasiunea şi lupta lui lăuntrică. Tarakanova răsări în sfârşit. Tânăra prinţesă alergă cu o uşurinţă de silfă pe alee. Se îmbrăţişară focos.

— Urâciosule, cum ai putut să gândeşti măcar o clipă aşa ceva. Eu, să te uit?

Ea se roşise, Orlov o strânse drăgăstos la inimă.

— Ştii Prinţesă, că nu mai exist decât pentru minutele acestea rare şi divine?

— Şi eu… Contele Şuvalov m-a întârziat, Ştii, Alexis? Şuvalov se-ntrebă dacă mă iubeşti cu adevăraţi

— Mica mea minune! Nu i-am spus şi lui că nu ai mai credincios servitor decât pe Alexis Orlov, prinţ şi conte de Rusia? Din prima dată când ochii mei te-au văzut am simţit că tu erai totul pentru mine!

Schimbară din nou un lung sărut. Orlov se ghemui la picioarele ei. Ea îi mângâia capul cu mâna, în timp ce ochii îi erau înecaţi de o duioşie fericită. Orlov remarcă inelul ce-l purta prinţesa, darul bătrânului Kradziwill. Ea şi-l scoase numaidecât şi i-l puse lui în deget. El sărută mâna Tarakanovei şi, zâmbind, îi spuse:

— trebuie oare să primesc un dar atât de scump de la mica mea Împărătească?

Ea ascunzându-se la pieptul lui, îi răspunse, în şoaptă:

— Poţi… trebuie… pentru că încurând vei fi împăratul meu!

Sărmană mică prinţesă Elisabeta! Putea ea bănui luptele ce se dădeau în sufletul marelui învingător de la golful Cesme?

— La ce te gândeşti, Alexis? îi spuse Tarakanova, întrerupându-i visarea.

— La tine, dragostea mea, la tine, cu tot focul pasiunii.

Şi o sărută pe buze cu o asemenea patimă disperată că ea se simţi, dureros şi delicios, la un pas de leşin!

PARTEA PATRA

I.

Amiralul Greigh se înclină în faţa lui Şuvalov, care era surprins de vizita lui.

— Monseniore, zise amiralul, sunt fericit să vă comunic că Prinţul Orlov a convertit marina rusă şi pe şeful ei la cauza, atât de interesantă şi de dreaptă, a prinţesei Elisabeta. Tot devotamentul, braţele şi creierele noastre sunt câştigate pentru Ea.

— Amirale, răspunse Şuvalov, voi transmite Principesei Elisabeta, mesagiul vostru, de care va fi nespus de mişcată. Vă mulţumesc în numele Ei de această adeziune, — nelimitată, nu-i asta?

— Nelimitată, v-am spus-o. Şi chiar, pentru a vă proba până în ce punct vă puteţi bizui pe concursul nostru, am onoarea să invit pe Alteţa Sa Imperială la o recepţie pe care vom da-o mâine seară ca omagiu Împărătesei Elisabeta II, pe vasul nostru. Alteţa Sa îşi va trece în revistă marinarii.

Şuvalov, atât de stăpân totdeauna pe sine, nu-şi ascunse entuziasmul.

— Amirale, eşti un amic incomparabil. Ştiu că nu aveţi decât un cuvânt, un cuvânt de soldat. Permiteţi-mi să vă îmbrăţişez.

Amiralul, jenat, se supuse totuşi acestei revărsări de bucurie, apoi îşi luă rămas bun şi se întoarse în radă, în

timp ce Şuvalov se grăbea să comunice Curţii buna veste.

Pe bordul vasului. Alexis Orlov aştepta pe Amiral cu nerăbdare.

— Ei, ce se aude?

— Excelenţa voastră veţi fi satisfăcută!

răspunse Englezul, cu o mutră de nepătruns.

— Cei de-acolo primesc invitaţia?

— D. Şuvalov nu a şovăit o secundă. Mi-a arătat chiar o adevărată bucurie şi m-a silit să-l strâng pe inima mea.

Amiralul râse scoţându-şi tabachera de tabac.

— Nu găseşti că e imprudent să întindem atât de repede o cursă?

— Niciun risc. Veghez eu. Şi graţie concursului vostru atât de abil, Monseniore, ordinele Majestăţii Sale Caterina II vor fi minunat executate şi dv. Veţi avea principalul merit!

Orlov îl fulgeră cu o privire. Strângea pumnii în prada unei mânii înăbuşite. Dar Amiralul se înclină, fără să arate cea mai mică emoţie şi se retrase în cabina sa.

La vila Tarakanovei, vestea stârnise efecte foarte contradictorii şi discuţii lungi şi dârze.

— Imprudenţă! strigă Kradziwill. Viclenie! Vreţi să ruinăm toate şansele şi jertfele noastre!

— Nu putem lăsa pe prinţesa singură pe un vas de război al Caterinei, sprijini şi Kansov.

— Un cuvânt de soldat e un cuvânt de soldaţi obiectă Şuvalov. Şi apoi o s-o însoţim toţi, în trei bărci mari. N-o să presupuneţi că au să ne aresteze pe toţi. Sunteţi inimi slabe! Prinţesa Elisabeta a sedus pe Orlov, el ne oferă sprijinul lui preţios, influenţă ce o are asupra trupelor, autoritatea cu care este încă învestit. Şi să-l jignim refuzându-l? E o politică dezastruoasă!

Tarakanova consultată, strigă protestând:

— Cu Prinţul Orlov n-am ce mă teme nimic. Cu el aş merge până la St. Petersburg. După miile de probe de devotament ce mi-a dat, nu pot să-i fac insulta să mă îndoiesc de el.

A doua zi, un curier al Alteţei Sale vesti pe Amiralul Greigh că viitoarea împărătească primea să treacă în revistă trupele ei maritime pe bordul lui „Uragan”, vasul Amiral.

Seara, de pe înălţimile Raguzei se putu vedea „Uraganul” strălucit iluminat. Dinaintea scărilor vilei, trei carete aşteptau.

Tarakanova, într-o rochie orbitoare de serată, cu o capă de aur pe umeri, apăru pe peron. La un semn al lui Kradziwill, lacheii aruncară jerbele de flori pregătite, la picioarele tinerei fete.

La debarcader, trei bărci îmbrăcate în ghirlande de flori aşteptau pe invitaţi ca să-i transporte până la vasul amiral. Pe pontonul debarcaderului, păzit de un cordon de marinari în mare ţinută, Amiralul Greigh şi Prinţul Orlov făcuseră prinţesei deosebita onoare de a veni în întâmpinarea ei.

Respectos, dar sigur de sine, Greigh spuse Prinţului, pe şoptite:

— Am pus să se ia pe bord unele dispoziţii care, sper, vor avea norocul să placă Excelenţei Voastre.

Orlov fixă pe Amiral cu o ură stăpânită. Se sili să răspundă cu indiferenţă:

— Era aşa mare grabă? Doar nu era pentru astă-seară.

Greigh ripostă: — Am socotit că e totdeauna grabă când e vorba de ascultat ordinele împărătesei.

Orlov întoarse capul încolo. Îşi simţea ochii arzând de lacrimi. El, Alexis Orlov, Eroul, primul demnitar al Rusiei, favoritul Caterinei. Colosul gentilom, marele soldat, să plângă ca o femeie!

Dar careta Elisabetei sosea în trap mic, precedată de aclamaţiile vii ale mulţimii de pe chei. Orlov înaintă numaidecât pentru a ajuta pe Tarakanova să coboare şi pentru a saluta pe curtenii ei. Kradziwill, observă, jignit, indignat, că prinţul Orlov purta pe deget inelul pe care el îl oferise Tarakanovei. Se întoarse furios spre Lebedoski exclamând:

— Nu mai plătesc nicio factură. N-aveţi decât să vă adresaţi de-acum încolo prinţului Orlov!

Şi se depărtă făcând gesturi mari. Incidentul trecu, de altfel, aproape neobservat căci marinarii, la ordinul Amiralului, scoaseră un răsunător „Ura” pe care mulţimea îl repetă în cor. Tarakanova se rezemă de braţul lui Orlov ca să treacă şi să se aşeze în barcă. Şuvalov cu amiralul Greigh îi urmară. Ceilalţi invitaţi,. Kansov, Lebedoski, Midavin, contesa Rostopşin, Domanski, câteva doamne, urcară în cele două bărci ce urmau. În mâinile valeţilor de pe debarcader, torţele aruncau flăcări roşii. Bărcile se depărtară încet spre vasul amiral, lăsând o dâră argintie pe mare.

Şuvalov era cuprins de o tainică nelinişte. Orlov îşi stăpânea şi el cu greu turburarea. Cel puţin turburarea lui putea trece drept o emoţie de natură pur sentimentală. Tarakanova, se tupila fără fasoane pe lângă Orlov, nesinchisându-se prea mult de etichetă. Fericirea îi lumina faţa.

— Frumos, tare-i frumos, ia te uită, Alexis, spuse ea, arătându-i feeria mării iluminate.

Printr-o delicată atenţie, era vin spumos în toate bărcile şi vesela explozie a dopurilor fu urmată de râsete şi toasturi.

— În sănătatea Majestăţii Sale Elisabeta II, făcu amiralul Greigh, ridicând cupa.

Graţioasă, Tarakanova întinse cupa spre cea a amiralului, apoi spre cea a lui Şuvalov şi Orlov.

— Mulţumesc; spuse ea, mulţumesc, scumpii şi credincioşi mei amicii

Orlov, galben ca ceara, voi să ciocnească cu Tarakanova dar scăpă cupa care se sparse pe fundul bărcii. Amiralul Greigh încruntă din sprâncene dar Tarakanova ridicând o bucată din cupa spartă o atinse uşor cu o sărutare şi zise, zâmbind:

— Se spune, în Boemia, că pahar spart aduce noroc! Pentru scumpa noastră Rusie!

Apoi, după ce i se umplu cupa, ea o oferi lui Orlov.

— Bea scumpe Senior.

El îşi muie buzele tremurând. Tarakanova luă înapoi cupa şi o zvârli în mare.

— Şi asta aduce noroc, să arunci paharul în care au băut îndrăgostiţii!

Orlov se sili a zâmbi. Şuvalov recăpătă inimă şi strigă: „Ura pentru marea noastră Rusie!” Alte bărci răspunseră cu urale prelungite.

— Principesă, trebuie să vă vorbesc! zise Orlov cu o voce sugrumată, către Tarakanova trebuie!…

Amiralul Greigh îşi muşcă buzele, prins de-o bănuială. Orlov iubea aşadar pe fata asta până într-atâta încât să se hotărască să-şi calce datoria, să înfrângă voinţa Caterinei?…

Tarakanova puse un deget pe buzele prinţului.

— Nu… nu-mi spune nimic… eşti prea solemn, mă şi sperii… sunt prea fericită.

Se apropiau încetul cu încetul de „Uraganul”. Pe puntea vasului amiral echipajul era înşirat ca de paradă. Şi brusc, detună prima bubuitură de tun!

II.

— Tunul! exclamă Tarakanova, surprinsă.

— Douăzeci şi unu de focuri pentru a saluta pe Alteţa Voastră Imperială! zâmbi amiralul Greigh.

Ea se ridicase în picioare, palidă, uimită, emoţionată pe când bubuiturile continuau să zguduie atmosfera.

— Cât e de frumoasă şi de turburătoare! se gândea Orlov care ridica spre ea o faţă răvăşită de spaimă. Sărmana mică martiră!

Un dăngănit de clopote urmă duduitului maiestos al tunului. Clopotele vasului amiral „Uraganul”. O ploaie de flori se abătu peste Tarakanova din celelalte bărci care se apropiaseră.

— Noaptea asta ca din basme, primirea triumfală în sunete de tun şi de dangăte de bronz, florile astea, lumina de lună! Mica ţigancă cu tâmplele ce-i zvâcneau, îşi închipuia viitorul. Clopotele astea îi vesteau dangătele clopotelor Capitalei sunând pentru nunta împăratului Alexis şi a împărătesei Elisabeta, pentru celebrarea Rusiei fericite. Amorul! Gloria! O, beţie delicioasă!

— Prinţesă! murmură Orlov cu inima sfâşiată, cu lacrimi în gâtlej.

Ea îi zâmbi, dar amiralul Greigh îi adresă lui Orlov o privire dominatoare şi neliniştită care părea a zice: Stăpâneşte-te, nu te lăsa biruit de o pasiune fără rost.

Încet încet, barca se apropie de „Uragan”, care-şi iveşte luminos din umbră enorma masă. Tarakanova priveşte entuziastă. Cât de mult seamănă aceste catarte iluminate care se avântă către stele, cu crucile catedralelor care-i vor sărbători fericirea!

Bărcile înflorite nu mai erau decât la o sută de metri de

vasul amiral. Muzica de pe bord întonă imnul naţional. Marinarii înşiraţi sus pe punte, pe trei rânduri, răcniră la poruncă de trei ori omagiul salutului: „Trăiască împărăteasa! Trăiască împărăteasa! Trăiască împărăteasa!”

Aproape de un leşin, Tarakanova simţi totul năruindu-se parcă în juru-i. Orlov o prinse în braţe pe copila, prea copleşită de visul ei aievea.

— Mica mea prinţesă adorată. Să-ţi aminteşti totdeauna că eu te iubesc.

Ea tresări, trezită: — Cum aş putea uita!

— Protocolul cere ca Alteţa Sa Imperială să urce întâi şi singură, observă Greigh binevoitor.

Barca acostase scara vasului amiral. Patru marinari se aşezară numaidecât îndărătul Tarakanovei, izolând-o de ceilalţi pasageri. Ea apucă scara cu o mână îndemânatică şi se căţără cu grijă, fără grabă. Orlov şi Greigh, dând deoparte pe marinari, o urmară. Dar pe când Şuvalov se pregătea, fără nicio bănuială, să urce, se produse o zguduitură. El căzu pe spate, ca şi marinarii de altfel, dar se ridică numaidecât, fără să-şi fi făcut vreun rău.

— N-am piciorul sigur al marinarului, spuse el scuzându-se.

În acelaşi moment însă, pe când pe puntea vasului amiral mai vidau clopotele şi uralele, bărcile înflorite, smucite înapoi de marinari cu puternice vâsliri se depărtau de vas.

— Trădare! răcni Şuvalov ca înnebunit.

Voi să sară-n apă. Nişte pumni solizi îl reţinură.

Un tânăr ofiţer englez îi zise flegmatic: — Vă sfătuim să staţi liniştit, domnule. Avem ordinul să vă ducem înapoi la coastă!

Strigătele indignate ale lui Şuvalov, ale lui Domanski, Kansov şi a celorlalţi nenorociţi invitaţi se pierdură în larma clopotelor şi uralelor. Domanski rău şi să sară dar cu un foc de revolver, şeful bărcii îl ucise de cum scoase capul.

În acest timp, Tarakanova, ajunsă sus pe punte unde marinari în rânduri de paradă prezentau armele, întrebă graţioasă:

— Să-i trec în revistă, nu?

Amiralul zâmbi, aruncând o privire furişe înapoi. Da, ordinele îi fuseseră bine executate.

— Vă rog, doamnă!

Tarakanova nu băgă de seamă titulatura asta familiară. Orlov rezemat de bastingaj nu se clintea ca împietrit.

Când Tarakanova îşi terminase inspecţia, amiralul făcu un semn.

Un detaşament de marinari se repezi şi formă un careu de jur împrejurul Tarakanovei. Ea nu pricepu la început. Nişte şuierături de semnale sfâşiară aerul. Cât ai clipi, toţi marinarii, afară de pichetul pătrat care o îngrădea, rupseră rândurile şi depuseră armele.

Se auziră comenzi scurte: — Desfaceţi otgoanele! Toate pânzele la tribord! Ridicaţi ancora!

Şi scârţâitul cablurilor o făcu pe Tarakanova să se înfioare.

— Alexis, strigă ea, Alexis!

Orlov se dezmetici. Ţipătul Tarakanovei îi făcu rău. dintr-o săritură, se năpusti la mateloţi, îi îmbrânci, răsturnă jos trei şi, luând pe Tarakanova în braţe, urlă la amiral:

— Greigh, îţi ordon să opreşti plecarea asta ruşinoasă, să pui capăt acestei fugi şi să respecţi pe Principesă!

Amiralul îi înfruntă privirea, dar nu răspunse.

— N-auzi, Greigh! Eu sunt prinţul Alexis Orlov, trimesul împărătesei Caterina II şi şeful expediţiei.

Greigh stărui în muţenia lui. Atunci Orlov, în culmea iritaţiei, îl pălmui. Amiralul se făcu galben. Un freamăt de mânie străbătu pe mateloţi care se îndreptară, cu degetele încleştate pe puşti.

Greigh privi pe Orlov în ochi. — Moartea mi-ar fi fost mai puţin penibilă decât acest afront, spuse el cu o voce care tremura. Dar Excelenţa Voastră poate să facă ce-o

vrea cu mine şi să mă omoare dacă aşa-i place. Ordinele împărătesei Caterina au fost însă executate!

Orlov înăbuşi un strigăt de ură şi de ameninţare. Fixă pe rând pe Tarakanova înspăimântată şi pe Greigh, gata să se ferească dar cu multă demnitate.

— Scuză-mă amirale! rosti Orlov, stăpân din nou pe sine cu preţul unor sforţări uriaşe, — şi lasă-mă câteva clipe cu prinţesa.

Orlov avea lacrimile în ochi. Retractase insulta cu o asemenea spontaneitate că amiralul simţind că pasiunea orbise pe acest mare senior, salută pe Orlov şi pe Tarakanova şi se retrase pentru a supraveghea manevrele.

Deja „Uraganul", cu pânzele umflate, spinteca valurile.

Orlov în faţa Tarakanovei puse un genunchi în pământ. Ea îl privi lung cu o durere nemărginită.

— M-ai trădat, m-ai trădat! zise ea şi lacrimile îi umplură ochii.

El îi cuprinse picioarele, sărută trena rochiei ei. — Elisabeta… Nu ştiam că te iubeam atât!

El plângea… O predase, dar plângea, căci o iubea. Se supusese acestei comedii odioase, dar plângea.

— Te dispreţuiesc.

— Te iubesc răspunse el şi nu-mi va ajunge întreaga viaţă că să ţi-o dovedesc. Da a trebuit să mă supun ordinelor dar toată nădejdea nu e încă pierdută. Primeşte eroic destinul, aşa cum se înfăţişează. Răspund cu viaţa mea că nu vei avea alt soţ decât pe Alexis Orlov şi că voi şti să te smulg ghearelor Catherinei. Elisabeta, te iubesc şi ai încredere în mine.

El se ridicase, luând-o în braţe. Ea înălţă spre el biata ei feţişoară scăldată toată în lacrimi. Ea îi spuse într-un sărut:

— Îmi pare că nu mai am inimă în mine, totul s-a zdrobit în mine.

— Curaj, Elisabeta, iubita, dragostea mea adorată, curaj. Nu vreau să te îndoieşti de mine.

Ea clătină trist din cap.

— Nu mă îndoiesc de tine, vreau să cred în tine, Alexis. Dar mă doare… De ce nu m-ai prevenit? Aş fi fugit…

El strânse pumnii, cu faţa crispată:

— Speram că Greigh nu va îndrăzni să înfrângă ordinele mele. El m-a înşelat, m-a minţit. Îmi făgăduise cu tărie că va amâna această răpire. Şi te-aş fi vestit de primejdie. Dar deja la debarcader l-am simţit că mă amăgeşte. Elisabeta, credeam că o să mor în timpul acestei traversări, în barcă. Tu nici nu voiai să auzi chemările mele speriate… Trăiai într-un fel de vis.

Ea se întoarse încet ca să-şi ascundă lacrimile. Văzu steagul imperii cu pajura Catherinei, fâlfâind falnic la capătul navei. Ea se stăpâni, răspunse cu o lungă strângere de mână deznădejdea lui Orlov, apoi chemă, cu o voce ce se silea s-o facă hotărâtă:

— Amirale Greigh, sunt la ordinele dv.

III.

La St. Petersburg, Vlasiev guvernatorul fortăreţei-temniţe Petru şi Pavel îşi freca mâinile.

— Primim azi, spuse el ofiţerilor lui, o prizonieră de seamă şi, pe deasupra, frumoasă să-ţi lingi buzele, — numită Elisabeta Dositheia, pretendentă la tronul Rusiei, sau mai bine zis aventuriera care se dădea drept fiică a Elisabetei Petrovna. Ce mai neruşinare, boboceii mei!

Ofiţerii hăhăiră amuzaţi şi cu subînţeles.

— Gura! Tună Vlasiev, al cărui mers clătinat trăda obişnuita lui stare de beţie, — nu permit cine ştie ce porcării. Aventuriera trebuie respectată, ordinele „Mamuşkăi” sunt formale. În genunchi, când vorbesc de „Mamuşka”!

Toată lumea îngenunche. Se temeau ca de foc de izbucnirile acestui beţivan fără scrupule şi fără inimă.

Bruta asta prinse pe Tarakanova îmbrăcată încă şi acum cu frumoasa ei rochie de serată, mototolită de lungul voiaj greu şi de escalele până la St. Petersburg. O introduseră în biroul lui şi, fără fasoane, o şi luă de guşă. Ea se trase înapoi, spăimântată.

— Nu tremura, porumbiţă, chicoti el, nu-ţi fac niciun rău. Ha ha, carevasăzică tu eşti împărăteasa Elisabeta II! Tare frumuşică, n-am ce zice. Să nu te aştepţi însă aci, porumbiţo, la luxul orbitor al castelului tău din Raguza. Da’ oricum, ai o saltea bunicică în celula ta, aer bun prin cucurigul de sus un scăunel de fier, o rogojină, —ce mai vrei împărăteşte! ha-ha-ha!

Tarakanova zâmbi cu dispreţ.

— Hai, acu la colivie, păsărică mândră exclamă Vlasiev

pupând-o brutal pe buze! fără ca ea să aibă vreme să se smucească,.

Ea scuipă jos, ceea ce făcu pe temnicer să râdă şi pătrunse fără să arate vreo slăbiciune în temniţa îngheţată în care Ivan VI îşi trăise ultimii lui ani tineri fără să mai revadă vreodată lumina zilei.

IV.

— Împărăteasa, domnilor, împărăteasa! Curtenii, adunaţi în galeria cea lungă a Palatului de Iarnă, la Sf. Petersburg, s-au prosternat, pe când Caterina II, cu pas majestos şi repede se îndreptă spre tronul ei. E urmată de un uriaş cu părul negru ciufulit şi cu pielea oacheşe, care poartă cu oarecare neglijenţă un somptuos costum de gală, dar al cărui umblet autoritar şi mlădios degajează nu se ştie ce irezistibilă încredere în sine.

Caterina e în toane bune. Răspunde la câteva înclinări zâmbind, se aşează şi comandă: — Bezborodko, ai adus piroşcile şi kvasul pentru amicul nostru Potemkin?

Potemkin, uriaşul ciufulit, protestează cu o voce ciudat de mângâietoare şi metalică, o voce al cărei farmec are o mare înrâurire, fără îndoială, asupra acestei lunatice şi senzuale Caterine.

— Mamuşka, zău că prea mă răsfeţi. Am mâncat cincisprezece piroşci şi aş prefera o felie de pâine frecată cu usturoi!

Împărăteasa izbucni în hohote de râs. Curtea de asemenea.

Bezborodko, pune să i se dea contelui Potemkin ce-i cere inima!

Bezborodko se înclină, dar n-apucase încă a se depărta, că apare un şambelan, la cincisprezece paşi distanţă.

— Majestate, a sosit prinţul Alexis Orlov. Bine-voiţi să-l primiţi?

Caterina dădu dovadă de o bucurie atât de mare încât Curtea, atentă să-i surprindă pornirile, se pregăti împreună cu ea să sărbătorească întoarcerea

învingătorului Turcilor.

— Desigur, desigur, zise Caterina. Să intre acest glorios fiu al sfintei noastre ţări!

Potemkin încruntă sprâncenele dar o privire repede, un semn cu ochiul al Împărătesei îl linişti.

Alexis îşi făcu intrarea, superb, avantajat în mare uniformă de general. O pădure de capete se înclină la trecerea lui, într-o atmosferă de stimă şi dragoste pe care în orice altă împrejurare el ar fi respirat-o ca pe o tămâie.

El urcă scările tronului. După etichetă, Caterina îi întinde mana să i-o sărute, apoi, de pe o pernă pe care i-o întinde Bezbordko, ea ia o cruce a Sfântului Gheorghe în briliante şi o prinde chiar ea de pieptul lui Orlov.

— Prinţ Orlov, zise ea cu gravitate ai învins pe Turci şi ne-ai consolidat tronul. Îţi mulţumesc pentru strălucitele servicii, te felicit pentru bravura d-tale de nebiruit şi pentru îndemânatica d-tale diplomaţie. Curtea e mândră de d-ta şi-ţi împărtăşesc înalta şi nemărginita noastră recunoştinţă!

Îngenuncheat, Orlov asculta cu orgoliu aceste cuvinte drepte. Dar tresări când ridică ochii. Caterina oferea mâna ei lui Potemkin şi cobora cu el scările tronului, cu o repeziciune atât de vădită că îl îmbrânci puţintel pe Orlov în trecere. Fiecare se înclină în faţa plecării împărătesei, dar de cum îl văzură pe Orlov, singur, părăsit, ridicându-se şi rămânând în picioare buimăcit, curtenii, formând grupuri-grupuri, începură să socotească şi să comenteze această vădită dovadă de dizgraţie.

împărăteasa trecu pragul uşii mari. Străbătu camera alăturată, ajunse la budoarul alb pe care-l prefera.

Orlov coborî la rându-i scările tronului, şovăind. Nu aflase, nu avea câtuşi de puţin cunoştinţă de această defavoare atât de brutală. I se spusese, la întoarcerea lui la Petersburg, că contele Potemkin se bucura de mare trecere, dar el ridicase din umeri, crezându-se tot favoritul şi amintindu-şi ce dragoste vie îi arătase mereu împărăteasa.

Duse mâna la sabie şi scăpă un răcnet: „Pe sfintele icoane”!

Câţiva curteni îl priviră cu curiozitate. El susţinu cu îndrăzneală privirea lor şi luând brusc o hotărâre, se îndreptă spre budoarul împărătesei.

Un şambelan îl opri la uşa budoarului.

— Să mă ierte Excelenţa voastră, dar Majestatea sa nu mai primeşte azi.

Orlov îşi muşcă buzele. Apucă un scaun greu şi-l zdrobi de parchet. Apoi, cum toţi se uitau la el cu tot atâta teamă cât şi curiozitate răutăcioasă, el îşi reluă mândra stăpânire de sine, salută pe curtezani cu o mişcare dispreţuitoare a pălăriei şi ieşi din palat cu o trufie şi un aer de încredere în sine care fură foarte mult remarcate.

V.

Orlov cunoştea toate ungherele şi ascunzişurile Palatului Imperial aşa de bine ca şi arhitectul care-l zidise. Astfel că, în dimineaţa aceea, nu întâmpină nicio greutate ca să pătrundă în scara secretă care conducea la budoarul Caterinei II şi care comunica cu o intrare particulară pe care nimeni n-avea dreptul s-o supravegheze pentru că era rezervată misterioşilor favoriţi ai împărătesei. Orlov mai păstra un ascendent şi o putere formidabilă la Curte. Caterina II îl prefera pe Potemkin, dar nu-l decorase ea solemn şi apoi, nu era ea veşnic jucăria capriciilor ei? Din moment ce Alexis Orlov n-a fost trimes în exil, oricine căuta să rămâie în bunele lui graţii. Astfel că niciunul dintre Curteni sau dintre ofiţerii Palatului n-ar fi îndrăznit să-şi atragă supărarea ex-favoritului. Ba dimpotrivă, după penibilul incident pe care toţi se sileau să-l facă uitat, ce urmase după recepţia lui oficială cu prilejul întoarcerii de la război, i se dovedea în genere iarăşi prinţului Orlov un respect şi o supunere unanimă.

Ajuns la o tapiserie de lemn sculptat care ascundea intrarea budoarului, Orlov ciuli urechea şi rămase în ascultare.

Împărăteasa ţinea un consiliu.

— Unde oare o fi d. Panin? întreba ea pe Bezborodko.

— Cancelarul trebuie că doarme, răspunse omul de încredere cu un zâmbet răutăcios.

— Treziţi-l numai decât!

Cineva se repezi să-l aducă pe Panin. În aşteptarea cancelarului a cărui judecată sigură ea o aprecia, Caterina

Il dădu-ncolo cu mâna documentele ce-i încărcau biroul şi luă o carte a d-lui de Voltaire, pe care o citi zâmbind. Înşelat de tăcerea asta, Orlov căscă uşa cu băgare de seamă, dar zări în aceeaşi clipă pe Panin intrând şi închise uşa fără să fi fost văzut.

— Iată-mă, Majestate, spuse Panin, în neglijeu cu ochii buhăiţi de somn.

Caterina îl privi cu o severitate prefăcută.

— Mai dormeai încă, purcelule?

— Îmi place să dormi, Majestate, fiindcă somnul îmi aduce sfaturi odihnite şi folositoare Majestăţii Voastre.

— Ori mai de grabă pentru că te ghiftuieşti şi bei cât trei guşaţi. Am să pun veterinarul să-ţi ia sânge şi să-ţi dea o sare amară doză de cal, măi Panin.

— La porunca Majestăţii Voastre.

— Să lăsăm asta. Mi-ai pregătit, ordonanţa pentru aventuriera?

Panin scoase o hârtie din redingota strâmb încheiată.

— Iat-o. Majestatea Voastră n-are decât s-o semneze.

Caterina a citit cu atenţie.

— O, fraza asta e cam aspră, făcu ea şi citi: „Guvernatorul va trebui să obţină de la această aşa zisă fiică a Elisabetei mărturisirea tuturor minciunilor ei. Va întrebuinţa pentru acest rezultat regimul cel mai sever şi la nevoie forţa, în cazul că prizoniera stăruie în mutismul ei” A, nu, nu încă, procedeele astea... Vreau să mă gândesc. Nu vreau să semnez încă. Să mi-l prezinţi mâine mai îndulcit, căci Vlasiev are tendinţa spre exagerare. Ar fi în stare s-o omoare.

Panin înălţă din umeri. —Paguba nu ar fi mare. Cărţile d-lui de Voltaire vă moaie. E o lectură păgubitoare.

— Ţineţi reflecţiile, Panin, şi dormi nopţile nu ziua. A, o idee: adu-mi pe aventuriera asta în cabinetul meu, vreau s-o văd şi s-o interoghez eu, până n-a „anchetat” Vlasiev. Să fii şi d-ta, şi consiliul meu de-asemenea.

Împărăteasa concedie pe sfetnici. Rămasă singură în budoar, ea se gândea la hotărârea ce avea s-o ia. În

momentul acela, Orlov deschise din nou uşa, timid. Făcu doi paşi şi se opri. Caterina, surprinsă, înăbuşi un strigăt de mânie şi se ridică, cu mâna gata să lovească într-un gong.

Orlov se trase Înapoi până la uşă, extrem de palid. Apoi. Fără un cuvânt, îngenunche.

Atitudinea asta umilă şi rugătoare, atât de neobişnuită la brutalul şi întunecosul Alexis, surprinse pe Caterina.

Ea îi făcu semn să se ridice şi să vorbească.

El rămase îngenuncheat şi zise: — Majestate a Voastră binevoiască să mă ierte, în amintirea orelor ce mi-a făcut graţia să mi le ofere şi a căror amintire nu va muri de cât odată cu mine. Viu s-o implor să facă uz de imperiala ei îndurare în favoarea nefericitei Elisabeta, care a fost jucăria conspiratorilor lacomi a căror ambiţie neroadă nu mai cunoaşte nicio margine. Am vorbit cu această copilă, căci e un copil, Doamnă, şi încă atât de naivă atât de departe de orice calcul de orice prefăcătorie, că nu aţi voi, sunt sigur, s-o trataţi ca pe o vinovată răspunzătoare.

Caterina încruntă sprâncenele.

— Ridică-te, Alexis.

El se ridică, rămase nemişcat, respectos, tremurând aproape.

— Sunt raţiuni de Stat, zise Caterina apăsând cuvintele, da, sunt raţiuni de Stat care trebuie să ne dicteze purtarea. Când e vorba de pretendenţi ridiculi ca această mică aventurieră, sau ca mizerabilul cela de Cazac Pugacev, pe care a trebuit să pun să-l sfârtece în bucăţi trebuie să luăm fără şovăire toate măsurile ce se cuvin pentru paza prestigiului şi a demnităţii imperiale.

Orlov se cutremură. Exclamă, cu lacrimi în glas:

— Dar Elisabeta nu-i decât o copilă inconştientă. Ea se juca cu ideea asta… trăia o poveste cu zâne… Te încredinţez, Mamuşka… e o gingaşe şi nobilă copilă…

Caterina zâmbi, nu fără amărăciune. Ochii ei sfredelitori răscoleau privirea lui Orlov.

— O iubeşti, nu-i aşa, Alexis?

El şovăi, înspăimântat, dar nu plecă ochii.

— Ei, răspunde!

— Am trădat-o pentru Majestatea Voastră.

Caterina strânse din buze cu un ştiu ce tainică dezamăgire.

— Bine, zise ea în sfârşit. Rămâi aici. Am trimes s-o cheme căci vreau s-o văd. Am să trimet să te cheme de cum o fi aici!

Orlov se repezi să-i sărute mâna, dar ea făcu un semn ca să-l evite şi intră în cabinetul ei de lucru. Panin mânca cu gravitate nişte baclavale de migdale cu miere.

— Aduce-ţi-mi pe aventuriera ceea! zise Caterina.

— A şi plecat cineva s-o aducă, o să fie aici peste o clipă, răspunse Bezborodko.

Caterina lovi uşor obrazul lui Panin cu evantaiul.

— Băiete, hotărât la noapte pun să-ţi dea sare amară.

— Mamuşka galubciacka.

— Şi o Mamuşcka scumpă îşi iese din sărite. Bez, dosarele mele!

Secretarul îi predă un teanc de dosare, pe care împărăteasa le aranjă cu grijă. Tocmai le răsfoia când îi fu anunţată Tarakanova, care se oprise la o distanţă oarecare, îmbrăcată cu o manta cu glugă, de lână groasă, peste rochia ei numai zdrenţe.

Curtenii priviră cu curiozitate pe aventurieră.

Tarakanova se aşezase din întâmplare sub tabloul care înfăţişa pe împărăteasa Elisabeta în picioare şi Panin nu se putu opri să nu murmure:

— Cum îi seamănă!

Curtenii aprobară în surdină.

Caterina ridică brusc ochii, fixă pe Tarakanova, apoi portretul, fără a lăsa să se trădeze cea mai mică surprindere. Se părea că pentru ea Tarakanova nu avea nicio importanţă. Cu un aer plin de nepăsare, ea ceru lui Panin să-i predea memoriul pe care la început nu voise să-l semneze, cu ordinele severe către guvernatorul fortăreţei. Ea apucă o pană de gâscă ca să iscălească

documentul, dar nu se hotărî încă, jucându-se cu pana şi părând că se gândeşte la altceva.

Tarakanova aştepta, încordată, dreaptă şi mândră.

Vasăzică femeia aceasta puternică, cu privire tăioasă, era „Uzurpatoare”, cum spunea Şuvalov. Avea Majestate, dar un aer de multă cruzime în obraz.

— Tot mai susţii că ai fi fiica defunctei noastre Împărătese Elisabetha Petrovna? întrebă cu glas uscat Caterina II.

Tarakanova susţinu privirea împărătesei şi nu răspunse.

— Am vorbit, se răsti Caterina răspunde!

Tarakanova, tremurând, păstră o tăcere sălbatică.

— Obraznico, scârbă mică şi neruşinată! strigă împărăteasa înfuriată de această atitudine dârză, ştiu eu cum să te fac să vorbeşti. Tu vrei să joci pe suverana cu silueta asta de păpuşă şi cu mutra asta de ţigancă, de târfă pentru soldaţi. Vrei lovituri de knut să vorbeşti, putoare?

Tinerei fete îi clănţăneau dinţii. Dar se stăpânea, deşi tremura ca varga, şi tăcu mereu.

Atunci Caterina izbucni în râs.

— Ce otreapă, prieteni! Şi una ca asta îşi spune că-i din sânge imperial. Aduceţi-l pe Orlov… Orlov… Orlov…

La auzul vocii ei, Orlov veni în fugă.

Uluită, Tarakanova li întinse instinctiv braţele. El înaintă spre ea fără să stea la gânduri şi o îmbrăţişă.

Ilaritatea Caterinei nu mai cunoscu margini. Şi Curtenii se prăpădeau de râs.

— Ia priviţi creatura pentru care prinţul Orlov mi-a cerut în genunchi graţia! exclamă ea rânjitoare. Hei, gardă, duceţi-o de aici…

Dar Tarakanova lunecă din mâinile gărzilor şi se aruncă la picioarele lui Orlov. Ea strigă, deodată, îndrăzneaţă şi inimoasă:

— Ea nu mă urăşte pentru că-i ameninţ tronul, ci pentru că tu mă iubeşti, pentru că i-am luat amantul!

Caterina izbucni din nou în hohote.

— Vasăzică tu mai crezi în dragostea asta toanto! Ce dovadă Îţi mai trebuie ca să înţelegi că s-a prefăcut că te iubeşte, ca să mă servească mai bine pe mine? Hei, gardă, duceţi-o de aici!

Tarakanova rămase ca împietrită de uimire, pe când Orlov, paralizat, negăsind într-un astfel de moment, niciun mijloc de a se justifica, plecă capul şi nu căută s-o reţină pe Tarakanova, care se depărtă de el instinctiv. Garda târî atunci cu violenţă pe tânăra fată afară din sală. Catherina calmată semnă ordinul către guvernator, apoi se ridică şi ieşi.

Sala se goli. Orlov, cu inima sângerândă, rămase singur, din nou. Privi pe rând uşa pe care ieşise împărăteasa — toate dragostele lui trecute, şi aceea prin care dispăruse Tarakanova — tot ce iubea el acum. Scoase un oftat adânc şi plecă şi el.

Pe scară se întâlni cu Potemkin, care urca jovial şi semeţ. Cei doi bărbaţi se salutară.

— Ce mai nou? zise Potemkin în zeflemea.

— Nimic nou, decât că d-ta urci iar eu cobor!

Potemkin zâmbi şi se depărtă. Orlov, în mare grabă, ieşi şi-şi încălecă calul, răspunzând abia saluturilor, copleşit de o inspiraţie bruscă.

VI.

— Nu vrei să mărturiseşti?

— Să mărturisesc ce?

— Că nu eşti fiica împărătesei Elisabetha.

— Sunt Elisabetha — Dosithea, fiica împărătesei Elisabetha Petrovna.

— Bagă-ţi minţile-n cap!

— Sunt prinţesa Elisabetha.

Vlasiev, pentru a cinsprezecea oară, încercă să smulgă mărturisiri Tarakanovei. Copila nu ceda. Nu era ea Elisabetha—Dositheia? Pentru ce anume ar minţi? Vlasiev spumega.

— Ai să faci tu mărturisiri, târfă. Am ordine, ordine de la împărătească. Chiar de-ar trebui să-ţi plesnesc şi ochii.

— Mai domol, Vlasiev! se auzi o voce.

Vlasiev se întoarse. Interoga în biroul din citadela fortăreţei pe nefericita Tarakanova, după mesagiul pe care-l primise. Şi procurorul Dubrobski tocmai intră.

— Lasă-mă pe mine s-o interoghez pe prevenită, zise Dubrobski. Vei executa ordinele dacă va fi nevoie.

Vlasiev mormăi pe înfundate şi tăcu. Nu-l iubea pe procurorul Dubrobski, sufletul blestemat al lui Bezborodko, secretarul particular al împărătesei, dar se temea de el. Felin, mieros, nepăsător, Dubrobski zâmbi Tarakanovei.

— În ce stare îndrăznesc să te aducă, copila mea! Aşează-te pe scaunul acesta şi răspunde-mi fără a te turbura.

Tarakanova se aşeză cu o demnitate care ar fi emoţionat o brută mai puţin aspră decât Vlasiev sau o fiinţă mai simţitoare decât secul şi urâciosul Dubrobski.

— Ia să vedem, zise Dubrobski, frecându-şi mâinile cu bonomie, nu-ţi serveşte la nimic să urmezi a susţine că eşti fiica împărătesei Elisabetha, Regretata împărătească a avut o fiică bastardă, dar aceia a murit de mică şi avem dovezi. E vădit că ai oarecare asemănare cu regretata Suverană, dar atât tot ai comun cu ea. Cine eşti, de unde vii, cum l-ai cunoscut pe Şuvalov, Kradziwill şi compania?

Tarakanova îl privi cu toată cinstita ei inocenţă.

— Nu ştiu decât un lucru, zise ea, şi anume, că sunt prinţesa Elisabetha, fiica Majestăţii Sale Elisabetha, Petrovna. Medalionul acesta, pe care l-am purtat întotdeauna mi-a fost lăsat de mama mea.

Ea îi arătă lui Dubrobski, fără ca să-l lase să-l atingă, preţiosul medalion. Dubrobski ridică din umeri. El urmă, apăsând fiecare vorbă:

— Stărui să pretinzi că eşti prinţesa Elisabetha?

— Da, domnule.

Dubrobski înregistră fără grabă aceste declaraţii. Îşi mai reînnoi întrebarea, apoi, faţă de încăpăţânarea Tarakanovei, spuse lui Vlasiev:

— Îţi las în grijă, acum, să execuţi ordinele Majestăţii Sale Ai toată voia. Nu-mi plac spectacolele astea. Am să aştept dincolo. De cum va mărturisi ai să mă previi şi am să înregistrez mărturisirile ei.

Vlasiev mugi,

— Las pe mine că n-ai să aştepţi mult. Dar mai înainte am nevoie de un mic întăritor. Un moment, Elisabetha!

Vlasiev după ce-şi turnă pe gâtlej câteva stakane de votkă se răsti la Tarakanova sughiţând şi clătinându-se:

— Urmează-mă, căţea!

Şi cum ea şovăia, o înhăţă de păr şi o târî într-o încăpere joasă unde călăul şi ajutoarele sale se ţineau gata.

Tarakanova păli cumplit. Sala de tortură!

Doi soldaţi înarmaţi se aşezară la uşă. Doi călugări corpolenţi apucară pe Tarakanova de braţe şi o ducând-o la picioarele instrumentelor de tortură, o conjurară.

— În numele lui Christos şi al Sfintei Fecioare, mărturiseşte, nenorocito, mărturiseşte-ţi înşelătoria, şi chinurile groaznice îţi vor fi cruţate.

Tarakanova, palidă dar hotărâtă, ridică îndrăzneaţă capul fin. O energie minunată o însufleţi deodată.

— Nu-ţi dai poate seama, copila mea. Urmă un călugăr, poate înduioşat, carnea o să-ţi fie sfâşiată şi vei trebui să mărturiseşti în tortură, ceea ce ascunzi fără de folos judecătorilor tăi.

Ea nu se clinti, stoică cu privirea fixă, de nepătruns.

— Hai, călăule fă-ţi datoria.

înşfăcată de braţe viguroase, Tarakanova, fu legată şi întinsă pe scaunul de tortură. În câteva rânduri fu odios strânsă între teascurile de fier care-i striviră carnea.

Dar un zgomot mare răsună în culoar. Uşa sălii de tortură se deschise larg. Soldaţii luară poziţia.

— Opriţi-vă, în numele împărătesei! strigă Orlov, care năvălise înăuntru ca o furtună.

Mâna păroasă a călăului dădu drumul pârghiei pe care o strângea cu putere. Vlasiev, descheiat şi roşu, se temenea caraghios dinaintea lui Orlov.

— Repede, repede urlă Orlov.

Se grăbiră, Vlasiev, fu primul care ajută la dezlegatul frânghiilor groase care răneau picioarele Tarakanovei. Orlov, tremurând de emoţie, desfăcu strânsoarea pârghiei. Cât ai clipi din ochi, Tarakanova fu eliberată.

Orlov o luă în braţe şi, fără un cuvânt, ducându-şi prada preţioasă, fugi prin coridor, se izbi de Dubrobski care, de uimire, rămase cu gura căscată, străbătu curtea în câteva salturi şi salutat de gardă, ieşi din citadelă, deschise uşa unui cupeu, se urcă în el cu Tarakanova. Vizitiul, încinse caii cu biciul, care porniră în goana mare.

Revenit din emoţia lui, Dubrobski interpelă pe Vlasiev.

— Ce însemnează asta, Vlasiev?

— Prinţul Orlov a venit s-o ia pe prizonieră, din ordinul Împărătesei. A, nu şi-a pierdut vremea. E a treia oară că-l văd. Niciodată nu mi-a părut atât de grăbit.

Dubrobski se irită.

— Dar asta-i cu neputinţă! V-a arătat un ordin al împărătesei?

— Absolut nimic.

— Şi l-ai lăsat să facă ce vrea!

— Se poate rezista ordinelor prinţului Orlov, domnule procuror? Prinţul Orlov e Mamuşka!

— Nu mai e Mamuşka, Vlasiev. Nu trebuie pierdut timp. Mă duc să vestesc împărăteasa.

Dubrobski zori spre ieşire, urmat de Vlasiev, îngrozit de frică.

— Ei, Doamne, unde mi-e cupeul?

— Cupeul dv.?

— Da, cupeul care m-a adus încoace şi care trebuia să mă aştepte aici.

Un sergent de gardă înaintă, salută respectos.

— Prinţul Orlov a sosit călare aci! A dat ordine vizitiului şi s-a urcat în cupeu cu prizoniera. Au plecat în galop.

— Mii de trăsnete! mormăi Dubrobski. Am intrat la apă! Pe sfântul Mihail, trebuie să-i ajungem pe fugari. Să mi se înşeueze un cal!

Pe când procurorul nu mai contenea cu blestemele iar Vlasiev îşi smulgea părul plângând, un pluton de Cazaci apăru pe după un val de praf. Ofiţerul care comanda detaşamentul, salută pe Vlasiev.

— Domnule guvernator, aduc un ordin formal al împărătesei: să nu lăsaţi pe nimeni să se apropie de prizonieră, chiar şi după mărturisirile ei, mai ales dacă e vorba de Excelenţa sa prinţul Orlov.

Vlasiev se nărui, buimac, zdrobit.

Dubrobski răspunse cu vocea albă:

— Domnule, Prinţul Orlov ne-a jucat renghiul. A răpit pe prizonieră în chiar cupeul Procurorului General. Dacă vă pot da un sfat, e să-i ajungeţi cât mai curând.

— E mult de când au plecat?

— Un sfert de oră, domnule ofiţer.

— În ce direcţie?

— Spre miază-noapte, spre câmp!

— Am pornit-o!

Cazacii se năpustiră fără întârziere în urmărirea cupeului fugar…

VII.

— Hii, hii căluţii mei, hii, hii, zburaţi, bidiviii mei!

Din plescăituri de limbă, din bici, din glas, vizitiul înteţea caii cupelei, care galopau, zburau, acoperiţi de spume. Voinic şi voios ţinea hăţurile cu o mână puternică. Nu căuta de fel să înţeleagă de ce, după ce dusese pe procurorul Dubrobski, el aduce acum, cu ordin straşnic de a-şi crăpa caii, pe atotputernicul prinţ Orlov şi pe o tânără femeie cu hainele numai zdrenţe pe ea. El se supune, fiindcă aşa e obiceiul în Rusia, să te supui şi să nu cauţi să pricepi.

În cupeul închis, Orlov se apleacă spre Tarakanova, îi vorbeşte o acoperă de sărutări şi caută să-i dea inimă.

— Eu nu te uitam, mică Elisabetha scumpă, n-am vrut să fac scandal la Curte, dar mă frământam cum să te smulg din ghearele duşmanilor tăi şi, vezi, am reuşit. Am să te încredinţez prietenului sigur şi scump Şuvalov care, cu pericolul vieţii lui, a venit să-mi dea o mână de ajutor, Elisabeta iubită!

Tarakanova nu răspunde. E ca absentă, pierdută într-un vis, cu faţa de-o albeaţă de zăpadă.

Orlov îi strânse mâinile, o învălui în braţele lui pentru a o încălzi, pentru a o rechema la viaţă.

— Elisabetha, m-auzi?

Ea respiră aşa de slab că Orlov e cuprins de o îndoială îngrozitoare. Dar, pe când îi asculta inima, ea căuta să-l dea încolo cu un gest vag, şi lacrimi curg din ochii ei.

— Dragostea mea dulce, reîncepe Orlov, îţi cer iertare, aş fi vrut atât de mult să-ţi cruţ aceste groaznice torturi, şederea asta infernală la Petru şi Pavel. Am încercat mai

întâi să obţin graţierea ta de la împărăteasa, apoi, nereuşind, am pus totul în mişcare pentru a-ţi grăbi liberarea. Elisabetha, iartă-mă!

Hortopelele sgudue trăsura în goană, smulgând gemetele Tarakanovei.

Orlov scoate nasul prin fereastra faetonului, recunoaşte terenul. Strigă birjarului

— Să opreşti la două verste de aici, la Czor, puţin înainte de sat.

— Înţeles, Măria-ta, s'trăiţi!

Şi în curând cupeul încetineşte goana. Un ţăran, în drumul mare, face semne deznădăjduite. Stă lângă o haraba, ca acelea ale ţiganilor, la o cotitură. Orlov îl zăreşte.

Opreşte! strigă el vizitiului.

Ţăranul are faţa îngrozită, ochii uzi, dar are o înfăţişare energică. Orlov coboară ţinând pe Tarakanova în braţele lui. O predă pe fată ţăranului.

— Şuvalov! murmură Tarakanova, recunoscându-l.

Şuvalov zâmbi trist, depuse pe Tarakanova în haraba, pe paie.

— La revedere, Elisabetha scumpă pe curând, îngână Orlov. Ea întoarce capul, mâna ei îl respinge încă.

Căruţa, mânată de Şuvalov, o ia repede de-a curmezişul peste câmpie. Dar iată că se întâlneşte cu o altă haraba, săracă noroioasă, care înaintează scârţâind, o harabă încărcată de o harmalaie de zdrenţăroşi şi escortată de alţii la fel pe jos, dar nepăsători şi voioşi: Ţiganii pe lângă care Tarakanova învăţase să trăiască, să viseze şi… să sufere răbdurie! Harabaua băieţilor nu se schimbase deloc iar cântecul care o însoţea era tot acelaşi.

Înăuntrul harabalei mânate de Şuvalov, Tarakanova se-ridicase puţin în cot. Auzise vag vechiul cântec care răscolea atâtea amintiri din sufletul ei de copil. Şi ochii ei arzători de delir, se umplură de trecutul ei cel mai scump.

Cât despre Orlov, el urcase cu ochii în lacrimi în cupeul

lui şi porunci birjarului să apuce pe prima cotitură liberă şi să lase drumul mare.

Abia dispăruse cupeul la orizont, că şi răsăriră Cazacii călări gonind spre Czer, — direcţie de care şi Orlov şi Şuvalov se feriseră prevăzători.

VII.

Caterina II părea în prada celei maţ aprinse mânii. Dinaintea mesei ei de lucru, stăteau Dubrobski şi Vlasiev, cu capul plecat, fierţi şi cu inima sloi; Panin schimba cu Boziborodko priviri disperate. Caterina strigă:

— Sunteţi amândoi, unul ca şi altul nişte tâmpiţi. Vlasiev, scoate-ţi decoraţiile şi aruncă-le la pământ. Am să pun să le arunce la porci. Cât despre tine, ai să te duci să comanzi vreun detaşament în Siberia. Nu mai eşti vrednic de încrederea mea.

— Mamuşka! urlă în plânsete Vlasiev.

— Destul ori poruncesc să te-mpuşte. Iar d-ta, d-le Dubrobski semnează-ţi numaidecât demisia şi părăseşte Petersburgul.

În clipa asta răsări Alexis Orlov, îmbrâncind gărzii şi exclamând:

— Oamenii aceştia nu au nicio vină. Rog pe Majestatea Sa să mă asculte. Vina toată o port eu, eu am răpit pe prizoniera Voastră.

— Te crezi la d-ta acasă, Domnule Orlov; dar vom şti să te rechemăm la realitate. Ştiu foarte bine, d-ta ai răpit, fără ordin, pe o prizonieră de Stat. Ce-ai făcut cu ea?

Orlov nu susţinu privirea de flăcări. Răspunse, pe un ton smerit şi pătruns de întristare.

— Viaţa mea vă aparţine, Majestate, şi primesc să mor pe dată dacă aşa vă e dorinţa. Dar niciodată nu veţi cunoaşte prin mine locul refugiului Ei. Pentru Majestatea Voastră ea e moartă... Pe sfintele icoane jur că nu veţi mai auzi niciodată vorbindu-se de ea,

Caterina privi pe Orlov cu o ciudată atenţie. Ea făcu câţiva paşi, lovindu-şi nervos cişmele cu o cravaşă

mlădioasă. Apoi exclamă:

— Plecaţi toţi! Orlov, rămâi!

Când fură singuri, atitudinea împărătesei se schimbă. Îl privi lung pe Orlov, cu un zâmbet trist. Apoi, cu un oftat, spuse:

— Ah, cât o iubeşti!

Orlov plecă fruntea.

— Când îmi jurai că mă iubeşti, reluă ea dureros, cu amărăciune, nu era aşadar adevărat.

— Majestate, vă rog din suflet, ascultaţi-mă.

Caterina clătină capul nobil şi frumos al ei, turburată de o emoţie pe care nu căută s-o învingă. Murmură ca pentru dânsa:

— Pesemne că cei care sunt la putere nu pot fi niciodată iubiţi pentru ei înşuşi. Mărirea lor are ceva neomenesc.

Ea pare obosită, descurajată.

— Hai, du-te... odată, spuse Caterina... şi caută să-ţi găseşti fericirea!

Orlov tresări şi se repezi la genunchii Caterinei. Cum! împărăteasa, în augusta ei îndurare, binevoia să-l ierte! Îi sărută mâna şi ieşi de-a îndărăt. Caterina II rămase multă vreme visătoare. Ea îşi lipi de obraz mâna asta pe care o sărutase cel pe care atâta îl iubise. Apoi, cu o tresărire, îşi reveni în fire.

— Să ne vedem de afacerile Statului, spuse ea, Şi lovind într-un gong, îşi rechemă sfetnicii pentru a discuta afacerile externe.

IX.

În harabaua mânată de Şuvalov, Tarakanova, lungită pe paie, se simte din nou crud încolţită de răul care trebuie s-o răpună. Un groaznic acces de tuse o sfâşie. Cu toate ostenelile amărâtului Şuvalov care tot încerca s-o înveselească, ea nu încetează să se văicărească pe stratul ei sărăcăcios... Braţele, încheieturile mâinilor şi gleznele ei martirizate de torturile lui Vlasiev, pieptul cu plămânul măcinat, fruntea arzătoare, tot bietul ei corp e aşa de greu, o doare atât de crâncen!... Sufletul ei se zbate, se pregăteşte să-şi ia zborul... Şi când sărmana începe să aiureze, Şuvalov, scăldat în sudori nu-şi poate reţine lacrimile...

Pe drum scârţâie o altă haraba, pe care cea a lui Şuvalov o va lăsa curând în urmă. Ciudat mister al întâlnirilor! E tocmai carul ţiganilor care părăsiseră pe vremuri pe mica lor prinţesă. Ei cutreieră ţinut după ţinut şi cântă, cum cântau odinioară, cum or cânta şi mâine. Bătrânii sunt înăuntru, sus, puradeii ţopăie primprejur, Saşa duce calul de frâu.

Viaţă, viaţă, cale prăfuită.
Spre o zare cu lumini tivită.
Spre un soare mare ca o pită...

Tarakanova s-a ridicat puţin în paiele ei. Aude confuz, prin delirul ei, vechiul cântec care-i răscoleşte atâtea amintiri din copilărie. Şi ochii ei înfrigurați se umplu de vedenii!

Cântecul lui Saşa nu mai e în curând decât un murmur

depărtat. Revede harabaua băieţilor, câmpul de luptă al lui Orlov... Fuga ei nebună până la cortul lui Alexis, primele lor priviri, cântecul ei... şi întâiul lor sărut... Şi a doua zi, pe când tunul bubuia în depărtare, nădejde prinde aripi în inima ei. Tunul... l-a mai ascultat şi în barca înfloritâ, sub lună... salutând visul ei imperial... Şi clopotele de pe punte, vestind clopotele catedralelor care aveau să sărbătorească nunta cu împăratul ei Alexis... Clopotele... clopotele... clopotele... cum mai vuiau acum prin capul ei! Vai, nu erau de fapt decât numai clopotele de la mănăstirea Troika, la poarta căreia se oprise Şuvalov, —clopotele care în curând aveau să-i tânguiască înmormântarea.

În biroul maicii stareţe, bătrânul conte Şuvalov îşi sfârşeşte o spovedanie. Mai nu îndrăzneşte să privească pe cele două călugăriţe, maica Herminia şi sora Dositheia, care-l ascultau în picioare, în rasele lor negre.

— ... Da. Iată pentru ce am adus-o să se odihnească şi să-şi restabilească sănătatea aci în mănăstirea voastră, la adăpost bun de orice cercetări. Şi ca să nu mai poată rămânea nicio îndoială în spiritul acestei nenorocite copile, aş dori, maică Herminia, ca să i se descopere aici tot adevărul... În prezenţa sorii Dositheia... Sunt vinovat, sunt vinovat, Dumnezeu să-i vadă căinţa şi să mă ierte de tot răul ce am făcut crezând că fac bine...

Maica Herminia şi sora Dositheia au intrat în celula în care se odihneşte Tarakanova. Dar tânăra bolnavă, albă ca foaia de hârtie, la sfârşitul puterilor sale, nu deosebeşte îndată ceea ce vede. Şi deodată, ea scoate un ţipăt slab şi încearcă să se ridice în capul oaselor. Cine, cine-i călugăriţa, sora asta tânără din faţa ei?... Dar sora Dositheia se apropie de ea şi-i ia mâna, şi-i mângâie lin fruntea îmbiind-o să stea calmă. Tarakanova, tot uimită, şi-a mai venit puţin în fire. Forma asta nu e deci o fantomă, o răsfrângere a propriului ei chip ieşită din vreo oglindă... e o făptură vie!...

Maica Herminia vine atunci lângă sora Dositheia şi

spuse Tarakanovei cu o voce dulce:

— Mititico dragă te-au înşelat… Tu nu eşti copila Elisabethei Petrovna… Fiica ei adevărată, iat-o aici. E sora Dositheia…

Gâfâind repede, Tarakanova rămâne câteva clipe fără să prindă sensul cuvintelor care au lovit-o. Apoi, ochii ei rătăci {i privesc pe rând când pe o călugăriţă când pe alta.

…Pentru că prinţesa Dositheia a preferat vălul de călugăriţă coroanei imperiale, contele Şuvalov, izbit de marea ta asemănare cu ea, s-a îndreptat atunci către tine.

Tarakanova e năpădită de o emoţie cum n-o mai simţise niciodată, şi se simţi aproape leşinând. Ea se uită la adevărata moştenitoare a tronului Rusiei, nemişcată şi calmă în haina ei de călugăriţă. Cum! cealaltă putea cunoaşte gloria, să ţină un sceptru, să răstoarne pe Caterina, să cunoască toate bucuriile lumii, —şi refuză de bunăvoie, renunţă, preferă vieţii clocotitoare tăcerea schitului, moartea?

Brusc, dintr-o tainică pornire neînţeleasă, îşi duce mâinile la piept. Degetele ei caută înfrigurat medalionul Elisabethei Petrovna, pe care Şuvalov i-l încredinţase, îl mai priveşte odată şi-l desface şi întinde Dositheiei portretul împărătesei.

Tânăra soră îl ia fără emoţie aparentă. Dar, şi ea îl priveşte lung şi, înainte de a-l ascunde sub haină, un cuvânt pe care nu-l putu, înăbuşi, îi scăpă de pe buze. „Mamă!”…

„Mamă”! a repetat şi Tarakanova, într-o înspăimântătoare chemare de durere şi de părăsire, şi un hohot de plâns îi năvăli în gâtlej: „Mamă!” Trebuia aşa dar să alunge şi acest vis, după toate celelalte! Se întindea noaptea, întunericul peste ea. S-a sfârşiţi Ea închide ochii. Să vie acum ceasul tăcerii de veci! Ea e gata. Şi această aşteptare destinde în sfârşit sărmanul ei corp şi îi învăluie încă de pe acum faţa în calmul suveran

al morţii.

Între timp, Orlov a făcut să crape doi cai şi a ajuns la schit. Acolo este ea, aceea pe care a trădat-o mişeleşte şi căreia vrea să-i arate că-i merită iertarea. Desigur că e vindecată. Va spune numai o vorbă de mulţumire maicii stariţe, şi o va duce, lângă el pe şea, spre vise şi zile mai bune.

Sora portărească îl lăsă să aştepte în dormitor unde-şi pierde răbdarea. Când o vede, înaintează crezând că nu mai are decât să-l urmeze, dar sora îl opreşte: —*Maica noastră stariţă îngăduie să-i vorbiţi, dar de văzut n-o s-o puteţi vedea. O să vie îndărătul acestei perdele.*

Şi sora îi arată o perdea care împarte odaia în două şi de după care miresele Domnului, pot, câteodată sta de vorbă cu lumea.

Şi în curând, Orlov auzi paşi.

De partea cealaltă a perdelei lângă care el sta fremătând, două surori înaintară punând jos targa pe care zăcea întinsă Tarakanova.

— Tu eşti, spuse neliniştit Orlov. Spune-mi că nu mă mai urăşti… cu toate că refuzi să mai mă vezi. De-ai şti cât sufăr şi cât te iubesc. Trebuie să mă ierţi.

Tarakanova aude vag glasul iubitului. Un surâs palid şi fugar îi luminează faţa slăbită.

— Nu mai am ce-ţi ierta… Ai avut dreptate să lucrezi aşa… fiindcă eram o aventurieră…

— Dragostea mea dragă… ştiu tot răul ce-ţi l-am făcut, urmă Orlov… Dar am să repar totul… Vreau… Fac jurământ pe sfintele icoane de aici… Vreau să te duc departe, într-o ţară frumoasă, frumoasă, în care să fim fericiţi… Vrei…

Atunci, Tarakanova face o sforţare grozavă să mai răspundă. Oh, da, ea iartă şi din tot sufletul care peste o clipă îşi va lua zborul spre alte lumi. Spre acea ţară frumoasă, frumoasă. Dar vai, înainte de a rosti cuvântul, pe buzele întredeschise sufletul a şi zburat iar capul Tarakanovei recăzu greu pe pernă. Călugăriţele îşi făcură

semnul crucii, maica stariţă se apropie închizând ochii moartei, surorile reluară targa şi o duseră afară pe aceea care fusese Tarakanova, pretendenta tronului Rusiei... Dar prinţul Orlov, în faţa perdelei, tot mai aştepta mântuitorul „da” la care speră.

— Nu-mi răspunzi, iubita mea?

Se întoarce brusc. Aude paşi îndărătul lui.

— Ea nu mai este aici, îi spune sora portăreasa, şi-i arată că a venit momentul să plece.

Fără să priceapă clătinându-se, el se depărtează. Străbate o galerie cu pilaştri care merge de-a lungul mănăstirii. În clipa aceea încep să tânguie clopotele. Orlov se opreşte O presimţire tainică îi strânge inima. Pe cine... pe cine prohodesc clopotele? Se repede la o fereastră care dă în mănăstire. Sub galeria cu pilaştri, un înfricoşător cortegiu se arată vederii lui. Maica Stariţă merge cu paşi înceţi. În urma ei, două surori poartă pe Tarakanova pe o targă, şi toate călugăriţele schitului vin după targă, preferând mătăniile între degete.

Orlov vede trecând alaiul aproape de el. Şi deodată, abia îşi stăpâneşte un ţipăt mare. Sora asta care păşeşte îndărătul corpului întins, cine este?... În care din aceste forme doarme amintirea amorului lui? Care e moarta? Care e via? Ce vis înnebunitor trăieşte el! Cine îl va smulge din această îngrozitoare nesiguranţă? Dar aceste întrebări rămân fără ecou. El fuge ca un nebun, fără să ştie... Aleargă prin galerie, aleargă prin curtea mănăstirii. Trece portiţa ce duce spre câmpie. Îşi uită calul care-l aşteaptă la intrarea cea mare. O! dangătul ăsta care-i ciocăneşte-n cap, care-i macină creierul. O să alerge toată ziua de va trebui, dar nu mai vrea să audă dangătul!

Se opreşte în sfârşit, istovit într-o pădurice şi rămâne multă vreme rezemat de un arbore, fără puteri nici gândire. S-a lăsat amurgul. Şi deodată, vântul răcoros al serii îi aduce un cântec tânguios şi dulce care-l face să tresară.

Viaţă, viaţă, cale prăfuită.
Spre o zare cu lumini tivită...

Sunt ţiganii care trec iar devale, pe cale. Orlov, zguduit, îşi ţine răsuflarea. Nu vrea să piardă nimic din notele ce-i amintesc povestea amorului lui... El se lasă învăluit de ele, în vreme ce lacrimile îi curg pe obraji...

A căzut noaptea. Ţiganii sunt departe. În păduricea pustie niciun sunet nu mai răzbate.

Şi fără să se gândească acum unde îl vor duce paşii, fără să încerce să-şi adune minţile care-l părăsesc, Alexis Orlov, fostul favorit al împărătesei, vechiul generalisim al armatelor ruse de uscat şi de mare, gloriosul biruitor de la Ceşme, murmură tânguios, mergând fără ţintă, celalalt viers copilăresc al Tarakanovei:

Porumbiţă, porumbea,
Cine-aţine calea ta?...

Sfâşietoare amintire, singura ce va mai păstra de-acum încolo de la ea!

---- SFÂRŞIT ----

Cereţi volumele apărute

în colecţia „AVENTURA":

RĂZBUNAREA CORSARULUI

de Guy Vander

CIUMA STACOJIE

de Jack London

PRIZONIERII SUBMARINULUI U-35

de Paul Dancray

REGINA NEVĂZUŢILOR

de Fr. Valade

TAINA FARULUI INDOLIAT

de Maurice Champagne

MASCA … ARGINT

de Max Dazergues

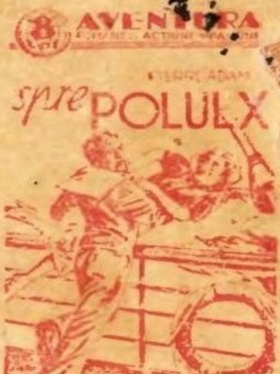

…cidere şi glo-
… coroanei —
… O fată în va-
… Pedea-
psa fr…icidului. Des-
coperirea …ului meta-
lic!

Editura „Adevěrul" S. A.